

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

**Ekonomické zabezpečení vybraných západoevropských teroristických
skupin**

Bc. Tomáš Svoboda

Diplomová práce
2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš SVOBODA**
Osobní číslo: **E09740**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Ekonomické zabezpečení vybraných západoevropských teroristických skupin**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se zaměří na ekonomické a finanční zázemí vybraných teroristických skupin, jejich zdroje a strukturu, využívání a efektivitu a celkové zhodnocení teroristické skupiny jako ekonomického subjektu a vzájemnou komparaci těchto skupin.

Práce bude obsahovat:

1. Vymezení pojmů a historie vybraných teroristických skupin
2. Analýza vybraných teroristických skupin
3. Komparace vybraných teroristických skupin
4. Vyhodnocení

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

cca 30 stran

Forma zpracování diplomové práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

CORTE IBÁNEZ Luis de la. Logika terorismu. 1. vydání. Praha: Academia, 2009. ISBN: 978-80-200-1724-6

FRANK Jan. Konflikt v Severním Irsku. 1. vydání. Praha: Triton, 2006. ISBN: 80-7254-735-6

MAREŠ Miroslav. Terorismus v ČR. 1. vydání. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN: 80-903333-8-9

NAPOLEONI Loretta. Teror s.r.o. 1. vydání. Praha: Metafora, 2005. ISBN: 978-80-7359-107-6

STRMISKA Maxmilián. Terorismus a demokracie. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN: 80-210-2755-X

TŮMA Petr, HURNÍK Zdeněk. Encyklopedie Světový terorismus. 1. české vydání. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN: 80-7237-340-4

Internetový časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu Rexter, [online]. Dostupné z URL:<<http://www.rexter.cz/>>

Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. Dostupné z URL:<<http://www.mvcr.cz/dokumenty-terorismus.aspx>>

EU a boj proti terorismu, [online]. Dostupné z URL:<<http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/link-dossier/eu-a-boj-proti-terorismu>>

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Řízek

Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce:

24. června 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

6. května 2011

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 5. srpna 2010

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne

Tomáš Svoboda

ANOTACE

Cílem mé diplomové práce je seznámit s ekonomickým zabezpečením teroristických organizací IRA a ETA. Zároveň je nezbytné představit okolnosti událostí z let, kdy se formovaly a kdy byly nejvíce aktivní. Zjištěné poznatky analyzuji v komparaci na závěr práce.

KLÍČOVÁ SLOVA

Terorismus, IRA, ETA, historický vývoj, ekonomické zajištění, ekonomický dopad, společenské důsledky

TITLE

Economic support for selected western european terrorist groups

ANNOTATION

The target of my diplom' s work should be in a familiarization with the economic support for terrorist organization IRA and ETA. It is also necessary to introduce the circumstances of the events from the years of formation and they were most active. Findings are analyzed in comparison to findingwork.

KEYWORDS

Terrorism, IRA, ETA, historical development, economic support, economic impact, social consequences

Poděkování

Na tomto místě mé diplomové práce bych rád poděkoval za pomoc, cenné rady a připomínky při jejím zpracování panu Ing. Zdenku Řízkovi a Mgr. Jaroslavu Polanskému.

Obsah

Úvod	8
1. Členění a typy terorismu	10
1.1. Politický terorismus.....	10
1.2. Guerilly.....	10
1.3. Další členění politického terorismu.....	13
1.3.1. Podle vztahu k politickému režimu.....	13
1.3.2. Ideologický terorismus.....	13
1.3.3. Etnicko-politický terorismus.....	14
2. Vybrané západoevropské teroristické skupiny	15
2.1. Severní Irsko – IRA.....	15
2.1.1. Kulturně-politické a etnické prostředí	15
2.1.2. Historicko-politické události kolem vzniku IRA	18
2.1.3. Ekonomické zázemí a aktivity pro finanční zabezpečení	30
2.2. Baskicko - ETA	39
2.2.1. Kulturně-politické prostředí.....	40
2.2.2. Historicko-politické události kolem ETA	41
2.2.3. Hlavní ekonomické příjmy ETA	47
3. Komparace teroristických skupin IRA a ETA	56
3.1. Historické předpoklady a odlišnosti vybraných skupin	56
3.2. Politicko-demografické předpoklady	57
3.3. Komparace zdrojů financování	60
3.4. Dopady na státy a odvětví jejich ekonomiky	63
3.5. Makroekonomický dopad terorismu	70
Závěr.....	72
Seznam literatury.....	73
Seznam obrázků.....	77
Seznam tabulek.....	77
Seznam grafů	77
Seznam zkratk.....	78
Seznam příloh.....	79
Přílohy	79

Úvod

Lidskou společností se již od pradávna neslo několik jevů. Na jedné straně to byly jevy, které společnost obohacovaly a vedly k jejímu rozkvětu. Na straně druhé existovaly a existují však i jevy, které působí rozvrat, nejistotu a strach lidí. Mezi takové jevy či projevy ve společnosti bezesporu patří násilí. To často pramení z přesvědčení lidí, že jejich názor lze úspěšně prosadit silou, vynucováním či jiným mezilidsky nepřijatelným způsobem. Vše je založeno na základech historické, kulturní, náboženské, sociální a politické situací, ve které se člověk nachází. Nemusí se vždy jednat o jednotlivce, ale také i o organizace či dokonce celé státy.

Ve své práci se pokusím přiblížit tento současný fenomén, kterým terorismus beze sporu je. Jako cíl mé práce jsem si zvolil představení ekonomického zabezpečení teroristických skupin IRA a ETA. Důvodem této volby byl fakt, že obě tyto skupiny působily a stále působí na území Evropy. Rád bych představil pohnutky obou organizací, které je vedly k páchání násilí a hlavně poukázal na finanční zdroje a finanční cesty, které napomáhají tuto činnost uskutečňovat. Nepovažuji za cíl práce odkrýt ekonomické pozadí a určit přesné peněžní sumy evropských teroristických skupin, neboť něco takového ani není možné. Česká republika, členský stát Evropské Unie, nemůže brát tuto problematiku terorismu na lehkou váhu, či dokonce zastávat názor, že na jejím území se nemůže nic podobného přihodit. Proto bych ve své práci chtěl poukázat na hrozící nebezpečí, které je dosti často umožněno v důsledku demokratických zásad společnosti. Ta podporou osobních svobod velmi často vytváří prostředí, které je snadno zneužitelné pro krytí nelegálních činností. V žádném případě nechci říci, že demokracie je problémem či dokonce handicapem, ale mou snahou je ukázat, že v našem světě existují jistá úskalí a nerovnosti, které je možné využít proti společnosti a demokracii jako takové.

K násilí neoddiskutovatelně patří také pojem „*terorismus*“. Ten je odvozen z latinského slova *terrere* tedy strašný, hrozný. Častokrát je tento výraz dále rozšiřován o pojmy popisující činnosti či metody vyvolávající strach a hrůzu.

Mnoho autorů se snažila tento pojem nějakým způsobem vysvětlit či definovat. V roce 1980 byla v USA definice terorismu takováto: *“Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus*

*zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.*¹

Mezi předními autory, kteří se zabývali definicí terorismu, byl i Paul Wilkinson, který politický terorismus definoval jako „*donucovacího zastrašování, jako vraždění a ničení (nebo hrozby vraždění a ničení) systematicky užívaného k terorizování jednotlivců, skupin, komunit či vlád s cílem dosáhnout uznání politických požadavků teroristů.*“²

Obecně neexistuje napříč odbornou veřejností shoda s definicí. Například Walter Laqueur vyjadřoval obavy z jednoznačného vymezení. Domníval se, že charakter problému je natolik široký a obsáhlý, že přímá definice nemůže vše obsáhnout. Jiní autoři, zakládali svoji definici na stanovení politických předpokladů. Konkrétně Ted Robert Gurr³ je shrnul do několika bodů přibližně takto:

- 1) použití destruktivního násilí spíše „skrytým“ způsobem, ze zálohy (zákeřně), než v otevřeném boji
- 2) alespoň některé z hlavních cílů-terčů teroristického násilí jsou politického charakteru
- 3) akce jsou prováděny skupinami operujícími utajeně a víceméně sporadicky

Dalším místem sporu mezi analytiky problému bylo samotné vymezení či rozčlenění kategorií a skupin terorismu. Pokusil jsem se vytvořit několik vlastních kategorií, které by problém do jisté míry objasnily.

---

¹ BRZYBOHATÝ Marian: *Terorismus I.*, str. 11

² STRMISKA Maxmilián: *Terorismus a demokracie*, str. 11

³ STRMISKA Maxmilián: *Terorismus a demokracie*, str. 11

1. Členění a typy terorismu

Na samém počátku členění je třeba uvažovat nad samotným aktem vytvoření teroristické skupiny. Mezi prvotní dělení se v literaturách⁴ setkáváme s formováním a organizováním skupin tzv. *ad hoc metodou*, tedy skupiny založené na neformálním kontaktu osob. A dále skupiny založené na *principu davového násilí*. Ani u jedné z těchto metod nešlo jednoznačně definovat prvky, podle kterých by se vytvořila pevná osnova pro vyprofilování a zařazení uskupení. Toto členění obecně rychle zapadlo a nebylo nikdy používáno.

1.1. Politický terorismus

Politický terorismus by se dal vyjádřit jako jedna velká skupina teroristických aktivit s cílem zasáhnout či dokonce změnit politickou situaci či podmínky v určité zemi či na daném území. Jejím dominantním aspektem je to, že svojí činností se snaží násilně vyjádřit politické poselství. Na rozdíl od předchozího historického členění je zde užit významný prvek – důmyslná připravenost s úmyslem hmotné destrukce. Ač by se dalo zprvu zamýšlet nad blízkostí s válečným konfliktem jako takovým, tak skutečnost je jiná a to tak, že terorismus není žádným způsobem ovlivněn „pravidly“ jako například válečné konvence.

1.2. Guerilly

Politický terorismus přímo reflektuje s pojmem guerilla, guerillový způsob boje. Mnohdy charakterizován jako partizánský boj. Tento výraz se stal pro řadu odborníků velmi diskutovaným pojmem a vedl k celé řadě dohadů, zda jej zařadit do politického terorismu či nikoliv. Autor se domnívá, že se nejedná o samostatnou charakteristickou skupinu a zároveň jej neřadí jako podskupinu politického terorismu. Jistými prvky se sám o sobě charakterizuje jako zvláštní skupina.

Guerillu lze charakterizovat jistými znaky. Mezi ty hlavní lze považovat to, že Guerillové polovojenské jednotky nosí stejnokroj, podařilo se jim získat trvalý dohled nad jistým územím a velmi často se jedná o levicově smýšlející skupiny. Přední světoví odborníci definici guerill specifikovali takto:

- 1) *Walter Laqueur* – „Podstata guerilly spočívá ve vytvoření guerillových „ohnisek“ – osvobozených území a malých vojenských jednotek, jejichž počet a síla se postupně zvětšuje, až jsou schopny vytvořit skutečnou armádu a v závěru porazit vládní

---

⁴ STRMISKA Maxmilián: *Terorismus a demokracie*, str. 15

(okupační aj.) vojska v nyní již víceméně „pravidelné“ konvenční válce.“⁵

- 2) *Paul Wilkinson* – ten považoval guerillové hnutí více za válečný konflikt než terorismus. „*Guerillová hnutí v zásadě mohou a často také bojují podle válečných konvencí, berouce a vyměňující zajatce a respektující práva „nebojující“ strany.*“⁶

Wilkinson tím vnesl do debaty velmi významný prvek v podobě vyčlenění z typicky charakteristických teroristických skupin. Zároveň začal polemizovat nad Laqueurovou teorií „absurdity městských guerill“⁷. Připustil však myšlenku, že tento druh guerill je již možno chápat jako terorismus.

Tyto prvky jsou velmi typické pro skupiny v Jižní Americe (Argentina, Chile, Kolumbie, Salvador, Nikaragua, Peru). S tímto druhem terorismu se dá setkat v „čisté podobě“ v částech Jižní Ameriky nebo v Africe. Zde se ale už jedná spíše o občanskou válku než o terorismus.

I čeští autoři se pokusili přispět s vlastními poznatky. Maxmilián Strmiska představil svůj koncept dělení politického terorismu v závislosti aktérů a selektorů (viz. tabulka 1).

---

⁵ STRMISKA Maxmilián: *Terorismus a demokracie*, str. 19

⁶ STRMISKA Maxmilián: *Terorismus a demokracie*, str. 19

⁷ STRMISKA Maxmilián: *Terorismus a demokracie*, str. 19

Tabulka 1: Dělení politického terorismu v závislosti aktérů a selektorů

Hlavní aktéři/ selektivita teroristického násilí	Selektivní terorismus (vzhledem k lidským obětem i cílovému publiku)	Smíšená forma (terorismus selektivní v omezené míře a/nebo pouze ve vztahu k cílovému publiku)	Neselektivní terorismus (vzhledem k přímým lidským obětem i cílovému publiku)
Substátní skupiny versus stát	„klasický“ subrevoluční terorismus	některé varianty subverzivního terorismu; některé varianty etnického terorismu	obecně nestabilizující („apokalyptický“) terorismus
Substátní skupiny versus substátní skupiny	vigilantismus; některé varianty punitivního a „monotematického“ teroristického násilí; některé varianty etnického terorismu	některé varianty punitivního a „monotematického“ teroristického násilí; některé varianty etnického terorismu	vysoce nepravděpodobná varianta
Stát versus substátní skupiny	omezený represivní terorismus; „zóny teroru“	některé varianty represivního terorismu a punitivního („odvetného“) teroristického násilí	vysoce nepravděpodobná varianta
Stát versus stát	omezený válečný terorismus; epifenomenální teror	válečný terorismus	vysoce nepravděpodobná varianta
Nestátní nadnárodní skupiny versus stát	některé varianty punitivního a „monotematického“ teroristického násilí	některé varianty punitivního a „monotematického“ teroristického násilí	obecně destabilizující („apokalyptický“) terorismus
Nestátní nadnárodní skupiny versus nestátní (event. nadnárodní) skupiny	některé varianty punitivního a „monotematického“ teroristického násilí	některé varianty punitivního a „monotematického“ teroristického násilí (možná, avšak méně pravděpodobná varianta)	vysoce nepravděpodobná varianta

Zdroj: STRMISKA Maxmilián: *Terorismus a demokracie*, str. 40

1.3. Další členění politického terorismu

Typologie politického terorismu je světovými autory popisována velmi rozmanitě. Problematikou terorismu se zabývá spektrum vědních disciplín. Počínaje politologií, přes mezinárodní vztahy až k filosofii a teologii. Jen namátkou je možné uvést příklady pár dělení z těchto disciplín:

1.3.1. Podle vztahu k politickému režimu

- 1) subverzivní (proti politickému režimu)
- 2) represivní (pro podporu režimu) – 3. Říše, stalinský Sovětský svaz, vigilantismus (Severní Irsko) – zefektivnění režimu („spravedlnost ve vlastních rukách“), částečná změna režimu
- 3) podvratný terorismus – agitační terorismus fungující z přesvědčení „násilí jako důkaz“ (frakce rudé armády - RAF a italské rudé brigády - BR) – minimalizace či anulování politické dimenze realizované teroristické války.

1.3.2. Ideologický terorismus

Velmi podstatným předpokladem pro formování teroristické skupiny je ideologická podstata. Celé spektrum ideologie lze pojmut od krajní levice po krajní pravici.

- 1) Levicový – charakteristický pro již zmíněné Guerilly
- 2) Pravicový - čistá, primitivní, demonstrace hrubé síly v průběhu války – nikoli trest, vypořádání po válce, přímočaré, malá či žádná politická zdůvodnění

Nemusí jít vždy jen o politické rozdělení, ale také sem mohou spadat náboženské ideje.

Rozdělení teroristických skupin podle ideologie⁸:

- Menšinové skupiny – často charakterizované jako malé skupiny svobodných bojovníků podporující menšiny v boji s politickou silou, kulturní a jinou dominancí.
- Krajně levicové skupiny – mnohdy založeny na učení Karla Marxe. U těchto skupin bývá velmi obtížné jednoznačně vydefinování. Otázka levicového smýšlení může být pouhou záminkou pro oslovení veřejnosti a nemusí být vůbec smyslovým charakterem skupiny.
- Anarchistické skupiny – bez pevné ideologické orientace, zaměřené na destrukci systému, často jsou spojovány s historickým názvem „ad hoc“, nejčastěji se vyskytující v Evropě. Známé i činnosti v ČR.

---

⁸ BRZYBOHATÝ Marian: *Terorismus I.*, str. 20

- Krajně pravicové strany – v současnosti jí lze považovat za jednu z nejvíce aktivních idejí. Je postavena na kořenech nacismu, resp. neonacismu. Hlavní myšlenka hnutí je založena na rasové a jiné xenofobní nesnášenlivosti.
- Psychopatické skupiny – skupiny jedinců. Z historicky známých faktů se mezi tyto skupiny řadí činnosti sériových vrahů či fanatiků schopných podmanit si ostatní (Charles Manson).
- Nábožensky motivované skupiny – snaha prosazení náboženských cílů násilnou cestou. Typický je silný náboženský fanatismus a netolerantnost k jiným názorům. Náboženské prvky jsou často pouze záminka k čistě politickým snahám.

1.3.3. Etnicko-politický terorismus⁹

- 1) systematický konflikt – konflikt měnící základní aspekty konfliktů (2. světová válka)
- 2) mezinárodní konflikt – nemá potenciál měnit strukturu, hodnoty a pravidla systému (válka o Falklandské ostrovy mezi Argentinou a Velkou Británií)
- 3) vnitrostátní konflikt – stavění se proti vládě státu (Irsko – Velká Británie, Baskicko – Španělsko)

---

⁹ WAISOVÁ Šarka: *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*

2. Vybrané západoevropské teroristické skupiny

Pro moji práci jsem si zvolil teroristické skupiny IRA a ETA. Důvodem mé volby je jejich regionálnost, dlouhodobost problému a také značná podobnost. Hned na úvod bych rád upozornil, že cílem mé práce je podat naprosto nestranný pohled na samotné skupiny a jejich ekonomické zázemí. Není zde snaha o glorifikaci jejich počínání, vyzdvihování jejich činů, které je odsouzeníhodné a pro mě nepřijatelné.

2.1. Severní Irsko – IRA

Na úvod problému je vhodné seznámit s historickými, kulturně-politickými a etnickými souvislostmi v Irsku.

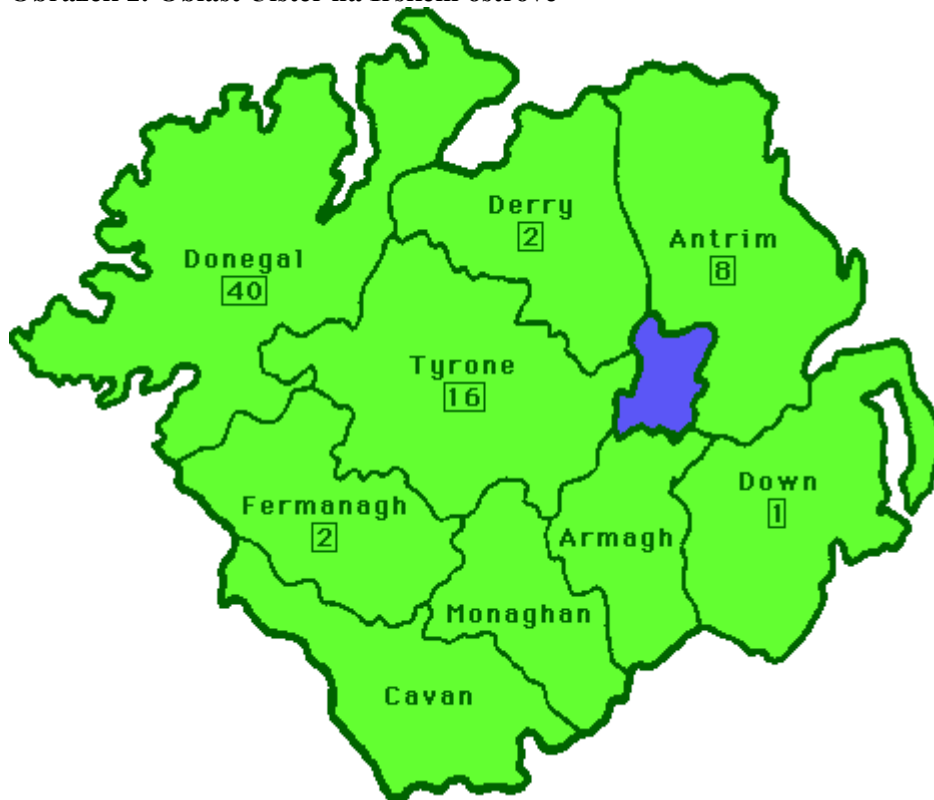
2.1.1. Kulturně-politické a etnické prostředí

V prostředí Irska, potažmo Severního Irska se od počátku sporu objevovaly 3 subjekty. Velká Británie – reprezentace tradiční koloniální velmoci, která stála jak u zrodu, na kterém má nezanedbatelný podíl, tak u snahy o řešení z obav před konfliktem obřích rozměrů. Dalším účastníkem je Irsko, resp. Irská Republika. Ta reprezentuje tu část Irského ostrova, která získala 21. ledna 1919 nezávislost na Britském impériu (nezávislost uznána 6. prosince 1922). Tvoří samostatný, plně svobodný a respektovaný stát. Základním atributem pro další pochopení souvislostí je třeba říci, že se jedná o katolický stát. Na území Irského ostrova se rozkládá ještě vlastní státní uskupení, Severní Irsko. To vzniklo na území 6 z 9 hrabství Ulsteru¹⁰ zákonem o irské vládě z roku 1920.

---

¹⁰ Ulster je oblast v severovýchodní části Irského Ostrova, na jejíž hrabstvích Antrim, Armagh, Down, Fermanagh, Londonderry a Tyrone se nachází území Severního Irska

Obrázek 1: Oblast Ulster na Irském ostrově

Zdroj: HOMEPAGE.MAC.COM, [online], 2011-04-15, Dostupné z WWW: <<http://homepage.mac.com/bwason/Maps/Ulster.gif>>.

Toto území se stalo místem sváru z celé řady důvodů:

1) Církev

Nejen etnický, ale i náboženský problém lze považovat za jeden z těch hlavních, nejpalčivějších a zároveň nejhůře schůdných a možných k přeměně. Na území Irského ostrova se asi od 16. století mísí katolická a protestantská víra, která se vlivem Velké Británie a dalších historických událostí do jisté míry změnili v utlačování katolíků ve prospěch protestantů. To vedlo k vyostření vztahů do krajností, které vedly až k násilí, celkovému společenskému rozdělení a vzájemnému odcizení. Jen pro představu o situaci v Severním Irsku a složení církví – v roce 1981 se většina protestantů v Ulsteru se řadí mezi umírněné Unionisty a existuje toho času téměř 50 různých protestantských církví.

Rozdíly v církvích

- *horší ekonomické postavení katolíků* (chybí jim vyšší společenské vrstvy,

nemají bankéře, landlords¹¹,...)

- *větší početnost rodin katolíků byla vzhledem k nedostatku financí důvodem k nižší vzdělanosti dětí* (to vedlo k dalším společenským propadům a rozšiřování sociálních nůžek mezi protestanty a katolíky)
- *diskriminace a předsudky katolíků* (uměle deformovaná státní správa za účelem udržení moci mezi protestanty a tlumení vlivu a moci katolíků. Ti se nechali zatlačit diskriminací až na samé společenské dno a situaci si neulehčovali ani svým předsudkem „nepracovat pro protestanty“)

2) Etnikum

Ani etnické složení není na tomto území jednoduché. Původní katolické obyvatelstvo bylo postupně přistěhovalectvím doplňováno o protestanty, kteří odlišným náboženstvím a kulturou vnesli na území nové zvyky, které často vedly ke střetu obou etnik. Pro ilustraci a představu situace bych uvedl názorný příklad:

V 80tých letech žije v etnicky nesmíšených oblastech přibližně 35-40 % obyvatel, v Belfastu zhruba 70 % katolíků a 78 % protestantů. Pouhé 4 % sňatkovosti mezi církvemi.¹²

Tato data hovoří jasně o problematickém vztahu obou etnik. Jak již bylo zmíněno, objevovala se celá řada předsudků jak ze strany katolíků, tak protestantů. Katolíci jsou bráni jako více snášenliví a tolerantnější. Protestanti měli značný problém s pracovní morálkou katolíků a s jejich přístupem ke vzdělání. Obecně známým a uznávaným faktem je, že více snášenlivá je inteligence a lidé z menších komunit jako například z vesnic.

Jako zajímavost, stojí za to zmínit, že obě komunity dokázaly najít společný zájem. Nejedná se o věc, která by přímo komunity spojovala, nicméně jejich společnou vášní je fotbal. Přestože každé etnikum preferuje vlastní kluby, obecně je tato činnost rozvíjena u obou. V jiných sportech se již shoda nenašla. Katolíci upřednostňují hurling a protestanti rugby a kriket.

Celý problém kolem etnik lze rozdělit do 3 faktorů:

- *etnická segregace* – ani jedna ze stran nemá zájem na sblížení
- *endogamie* – obě komunity se drží vlastních společností, např. uzavírání sňatků mezi jednotlivými etniky je velmi vzácné
- *oddělené školství* – existují školy zvlášť pro katolíky a zvlášť pro protestanty. Tento

---

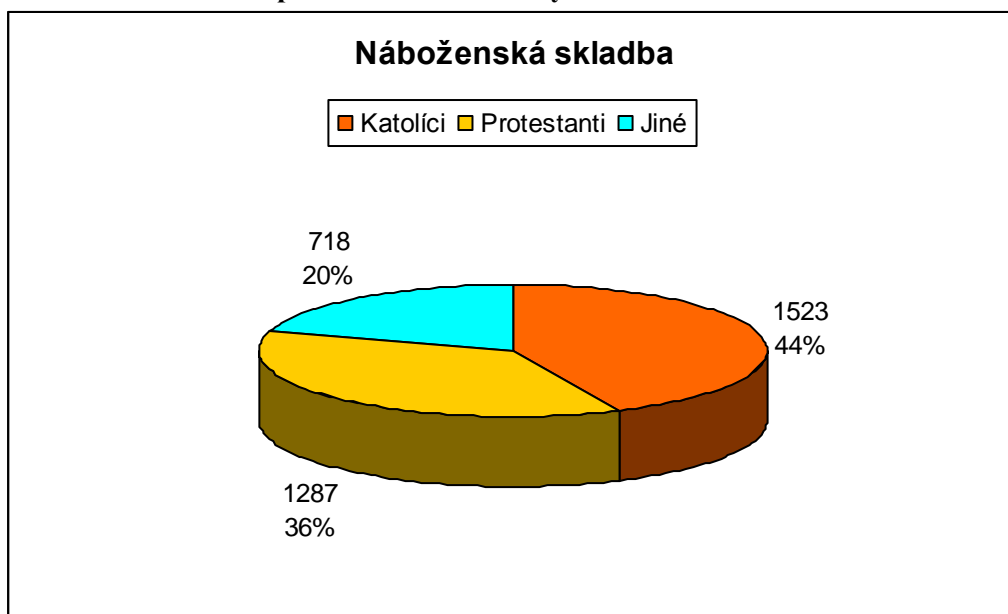
¹¹ Vlastníci půdy či nemovitosti, kterou pronajímali

¹² FRANK Jan: Konflikt v Severním Irsku, str. 53

fakt nahrává dalšímu vzdalování obou etnik

Náboženské složení obětí konfliktu v letech 1969 – 2001 vypadalo takto:

Graf 1: Skladba obětí podle náboženského vyznání

Zdroj: Vlastní zpracování

2.1.2. Historicko-politické události kolem vzniku IRA

16. – 17. století

Úplné počátky sporu se datují kolem 16. – 17. století, kdy na území Irských ostrovů dorazili kolonisté ze Skotska a Anglie. Kolonizované území Ulsteru bylo silně ovlivněno právě Skoty, kteří vystupňovali náboženské a hlavně etnické napětí v zemi.

Dochází k růstu vlivu protestantů a útlaku původního katolického obyvatelstva. Protestanti získávali majetek zabavený exulantům, měli nadřazené postavení a jsou státem uznané náboženství. Naopak katolíkům byly stavěny překážky. Situace začínala vést k prvním nepokojům a celkovému společenskému rozštěpení. Objevovala se celá řada hlavně sociálních a ekonomických otázek, které vyvolávaly další vlny sporů (např. o tkalcovství).

18. – 19. století

V 70. letech 18. století opět narůstá napětí. Katolíci získávali půdu po emigrantech do USA. Protestanti se obávali ztráty pracovních míst a docházelo k napadání katolíků.

Zásadní změnu přineslo až 19. století, v němž byl vydán **Gladstonův zákon**¹³ (1869), který vedl k odstranění výsadního postavení anglikánské Irské církve. Katoličtí Irové směli zasedat v parlamentu, jakkoliv nakládat se svým majetkem, libovolně vzdělávat děti a směli obsazovat prakticky všechna pracovní místa. To způsobilo rychlé tempo prosazování se katolíků do střední třídy a přiblížení se otázce autonomie (což již tehdy bylo nepřijatelné).

Začátek 20. století

Situace na počátku 20. století byla silně vyhraněna právním dokumentem „**Home Rule**“¹⁴ (1914), což je zákon o Irské autonomii. Irsku se podařilo získat slib od Velké Británie na vlastní samostatnost, a to výměnou za pomoc v bojích během první světové války. Dochází tak ke vzniku Irské Republiky a Severního Irska. Oba státy mají vlastní parlamenty s přenesenou působností a z každého parlamentu zasedá 20 členů v Radě Irska. Převládá názorový strach, že rozdělení povede ke zničení severoirského obchodu a ekonomické devastaci území.

Nabízí se historická podobnost se Sudety z let kolem roku 1918. I zde situace vyústila v násilnosti založené na kulturní odlišnosti a přibývajícím napětím ve společnosti.

První zmínka nebo jakási „první vlaštovka“ vzpoury proti přítomnosti jednotek Velké Británie byl spolek „Irské Republikánské bratrstvo“. Jednalo se o irskou revoluční organizaci usilující o svržení britské nadvlády.

Ve všeobecných volbách v roce 1918 zvítězila politická strana Sinn Féin, která usilovala o irskou nezávislost. Mezi její čelní představitele patřili Michael Collins a Eamon De Valera. Strana odmítla britské mandáty a založila v Dublinu parlament (Dáil), který však nezískal světové uznání, neboť Evropa a další státy se obávaly kolaborace Irska s Německem. Uvedené obavy se datují od počátku roku 1916, kdy byla zadržena zásilka zbraní pro Irské Republikánské Bratrstvo směřující z Německa. V roce 1919 došlo irskými aktivisty, vedenými Collinsem, k založení Irské Republikánské armády (IRA), tedy organizace usilující o vytlačení jednotek Velké Británie z území Severního Irska a o celkové sjednocení Irského ostrova. V roce 1921 se Irský ostrov rozdělil na Irskou republiku, která se stala samostatným státem a byla přísně katolicky orientovaná, a Severní Irsko neboli území v okolí Ulsteru

---

¹³ FRANK Jan: *Konflikt v Severním Irsku*, str. 21

¹⁴ *Government of Ireland Act 1920* [online]. 2.12.1999 [cit. 2010-10-22]. The UK Status Law Database . Dostupné z WWW: <<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?activeTextDocId=1073884&versionNumber=1>>.

spadající pod Velkou Británii. Organizaci IRA bych charakterizoval jako levicově-sociální skupinu s politickým odstupem, v jistém smyslu hájící zájmy katolíků.

Několik členů Dáilu v lednu 1939 zaslalo ultimátum britské vládě, v němž požadovali okamžitý odchod Britů ze Severního Irska, k čemuž však nedošlo. Následkem nevyhovění žádosti se IRA prvně objevila na území Velké Británie, kde během celého roku 1939 a ještě v prvních dvou měsících roku 1940 podnikla 130 bombových útoků po celém území při nichž zahynulo sedm osob a 137 bylo raněno¹⁵.

60. – 70. léta 20. století

IRA začala 60. a 70. léta 20. století v silném útlumu z časů minulých, zabývala se marxistickou filosofií a odmítala boj. Zaměřila se především na ochranu zájmů jihoirských dělníků před „globalizovaným kapitalistickým útlakem“.

Historickým milníkem se staly okolnosti kolem zvyšujícího se útlaku katolíků, vedoucí až k pogromu proti katolíkům. „Marxistická“ IRA odmítala boj a nechávala katolíky bez pomoci. Roku 1969 však došlo k velkému vzestupu IRA, masivnímu příchodu nových členů a k reformě v rámci skupiny. Marxistické hnutí ustoupilo z čela a všechny fondy přešly pod správu nového vedení (Joe Cahill, Daiha O’Connell, Gerry Adams), které přerušilo kontakty s marxistickým ústředím v Dublinu. Rozštěpení IRA nastalo v prosinci 1969 na zasedání Armádní rady IRA, kde Marxisté přehlasovali příznivce boje (nacionalistickou větev). Poražená část se odtrhla a založila vlastní frakci „prozatímní IRA“ (PIRA). Vlivem toho došlo také k rozštěpení Sinn Féin.

PIRA čekala na kolaps reformního programu. Dne 3. července 1970 tzv. „zátah na Falls Road“¹⁶ způsobil další vlnu násilí a zároveň zničení posledních občanských sympatií s Británií. Lidé přestali věřit ve spravedlnost Británie a masivně se začali přidávat k PIRA a OIRA. Politická moc z Londýna se snažila zalíbit protestantům (posílení pravomocí armády s právem střílet na potenciální podezřelé) a zároveň vyjednávala s umírněnými katolíky SDLP o jejich pozici a úloze ve vládních komisích. Oboje společně nemohlo fungovat a SDLP opustilo vládu.

---

¹⁵ FRANK Jan: *Konflikt v Severním Irsku*, str. 45

¹⁶ Došlo k domovním prohlídkám v ulici Falls Road v Belfastu, kde se hledaly zbraně a případní teroristé. 3 dny trvající pouliční bitva za sebou zanechala 4 mrtvé civilisty a až 60 raněných.

1972 – 1973

Krise vrcholila na „**Krvavou neděli**“ (30. ledna 1972)¹⁷ střelbou britských výsadkářů do neozbrojeného davu civilistů protestujících za ukončení internace (13 mrtvých). Došlo k dalšímu masivnímu náboru do PIRA a odvetě v podobě vypálení Britského velvyslanectví v Dublinu. PIRA postupně ztrácela kontrolu nad svými teroristy, kteří v zápalu „Krvavé neděle“ roztočili spirálu násilí, při níž umírali nejen protestanti, ale i katolíci. Takto kritická situace se stala nepřijatelnou pro britskou vládu, a proto 28. března 1972 přebrala veškeré pravomoci od Stormontu¹⁸. Její snahou bylo vytvořit příměří mezi katolíky a protestanty a navrátit jim území do samosprávy. Společná vláda protestantů a katolíků nefungovala a končila fiaskem hned na první společné schůzi.

„První z velkých vítězství PIRY – učinila provincii neovladatelnou a ukázala Ulster jako otevřený politický problém.“

PIRA původně nezamýšlela přistoupit k jednání v euforii z vítězství nad Stormontem. Sílící tlak veřejnosti jí však k jednání s Brity přivedl v červnu 1972. PIRA (zastoupená Seanem Mac Stiofáninem, Martinem McGuinessem a Gerry Adamsem) předložila tyto požadavky:

- speciální status pro své vězněné členy a
- odchod Britů z Irska do roku 1975.

V listopadu roku 1972 došlo k zatčení Mac Stiofána, prezidenta Sinn Féin O’Brádaigha a McGuinessa (odsouzení na 6 měsíců za členství v nelegální organizaci). Docházelo též k politické umírněnosti a SDLP ustoupilo od radikálních požadavků, jako bylo neplacení daní.

Rok 1973 byl silně ovlivněn událostmi kolem jednání a dohody v Sunningdale. Vznikla nová ulsterská exekutiva, v níž Dublin uznal ústavní status Severního Irska s právem změny v rukou obyvatel. Britové se přihlásili k téže zásadě a deklarovali nestrannost v záležitostech Severního Irska. Vznikla tak Irská Rada s hospodářskou a bezpečnostní pravomocí. Situace vyústila až k uzavření paktu o spolupráci Velké Británie a Irska v boji proti PIRA.

Nová exekutiva se stala nepřijatelnou pro protestanty, kteří požadovali zánik Rady a zrušení katolicko-protestantské koalice. Odehrála se masivní vlna stávek dělníků, která dokonale paralyzovala jak Severní Irsko a Irskou Republiku, potažmo celý ostrov, tak svůj dopad měla i na Velkou Británii. Protestanti si uvědomili, jak „mocnou zbraň“ má v rukou pracující protestantský lid.

---

¹⁷ TŮMA Petr, HURNÍK Zdeněk: *Encyklopedie – Světový terorismus*, str. 502

¹⁸ Parlament Severního Irska sídlící v Belfastu

1976 – 1977

V únoru 1976, po šestiměsíčním společném vládnutí protestantů a katolíků, se vláda Konventu v Severním Irsku rozpadla s prohlášením, že za celou dobu funkčního období se nebyla schopná dohodnout na žádném rozhodnutí. V březnu 1976 se vlády opět chopil Londýn.

Počátkem srpna 1976 tragicky zemřeli další civilisté (3 děti a jejich matka) při bojích proti PIRA. Reakce na tuto akci byla jedna z nejmasovějších, došlo dokonce ke sblížení občanů Belfastu z obou náboženských skupin, tedy jak katolíků, tak i protestantů. Bohužel postoje a rozhodování zodpovědných politiků ani takto rozsáhlá akce desítek tisíc lidí volajících po míru a ukončení násilí neovlivnila.

Toto období se stalo reformním pro PIRA. Vedení si uvědomovalo, že podobně rozlehlou organizaci není možné efektivně řídit a koordinovat a rozhodlo se k celkové přeměně. PIRA se přestala považovat za celoirskou organizaci, svou činnost přesunula z Dublinu do Belfastu a pokládala se spíše za organizaci působící v oblasti Ulster.

Převážná část vedení PIRA byla obměněna. Po zatčení šéfa generálního štábu Seamuse Twomeye se k moci definitivně dostala mladá generace zatvrzelých republikánů v čele s Martinem McGuinessem a Gerry Adamsem, kteří se společně chopili moci. Oba usilovně bojovali proti britské přítomnosti a díky Adamsovi se dostavila vyšší politická angažovanost prostřednictvím Sinn Féin.

PIRA vydala „aktuální způsob myšlení“ v tzv. „zelené knize“ (Green book), do které umožňovala nahlédnout všem. Snahou vydání bylo získat pro PIRA nové ideology, kteří by se ztotožnili se stejnými myšlenkami, jaké prosazovalo vedení. Zároveň měla mít kniha za následek vytvoření silného pouta mezi PIRA a širokou veřejností. Vedení se tímto způsobem chtělo více přiblížit lidem a vystupovat seriózněji než tomu bylo v dřívějších dobách. PIRA se domnívala, že její ideologická síla omezí kolaborace s Brity a znesnadní vyslýchání zadržených. Mezi hlavní body **Zelené knihy**¹⁹ patří:

- představení se a zmínění se o její ideologické blízkosti s vládami v letech 1916 – 1921,
- označení nepřátel, mezi které řadí okupantské jednotky na irském území, všechny policejní a jiné složky sloužící Londýnu a také osoby kolaborující s těmito jednotkami,

---

¹⁹ FRANK Jan: *Konflikt v Severním Irsku*, str. 122

- nepřátelství zdůvodňované hospodářským a ekonomickým vykořisťováním Severního Irsku,
- odůvodnění legitimacy jihoirské vlády a zdůraznění nutnosti její nedotknutelnosti,
- ospravedlnění boje, jako snahy o vytvoření plně nezávislé irské socialistické republiky.

Tato nová podoba PIRA neviděla nepřítele pouze v Britech a neváhala se také postavit proti rozšiřujícímu se globalismu, který prý zapříčinil rozklad a výprodej irského majetku zahraničním firmám. Je zde snaha o návrat irského národního bohatství do rukou lidu formou dělnických podílů, státní kontrolou zemědělství a průmyslu. Celý tento postup chtěli realizovat přes formu sociální reformy s inspirací čerpanou v jiných zemích s koloniální minulostí.

90. léta až současnost

Mezi další politicky neúspěšné pokusy o jednání či změnu napjaté politické situace se řadí tzv. **Ústavní konference** z ledna 1980, která také žádný pozitivní výsledek jednání nepřinesla. Bez účasti Britů se konference stala, jako již mnohokrát, pouhou politickou prezentací a konfrontací republikánů a unionistů. V březnu konference skončila naprostým nezdarem. Naprosto stěžejním bodem rozporu je fakt, že unionisté mají právo veta.

PIRA opět vytáhla do boje proti situaci ve věznicích jejich vězněných členů. V roce 1980 proběhla celá řada protestů na podporu vězňů. Britové stále odmítali uznat jejich požadavky a celou situaci posvětila i Evropská komise pro lidská práva, která taktéž odmítla uznat status politických vězňů pro členy PIRA.

Vězňové přistupují k tomu nejzazšímu a nejrizikovějšímu kroku – hladovka. Požadavky vězňů zněly takto: *civilní oblečení, žádná vězeňská práce, více návštěv a dopisů, možnost stýkat se s ostatními vězni a odpuštění 50 % zbytku trestu*. První pokus hladovky v roce 1972 byl úspěšný, druhý z roku 1977 však nikoliv.

Sinn Féin nominovalo do doplňkových parlamentních voleb vůdčí postavu hladovějících Bobbyho Sandse. Ten díky mediálnímu zájmu a podpoře krajanů v USA poráží protestantského protikandidáta. PIRA předpokládala, že Britové si nedovolí nechat politika ve vězení zemřít. Mýlili se a 5. května 1981 Sands umírá. Tato událost měla pozitiva pro obě strany. Britové ukázali, že jsou schopni zajít až na samou hranu v boji proti fanatickým teroristům. PIRA získala tak dlouho očekávaný symbol pro jejich boj v podobně „mučedníka“ Sandse a nečekaně získává sympatie i v zahraničí. Světová veřejnost soucítla s vězni a čím dál více se

začínaly ozývat hlasy a názory, že ve své podstatě je jejich boj v určitém směru správný. Sinn Féin se dostalo nové podpory, která vyústila v podporu jejich kandidatury v komunálních volbách, později i do Shromáždění. Přesto do Shromáždění nezasedla a pouze blokovala místa, čímž způsobila neusnášeníschopnost.

Se symbolem Sandse došlo k nárůstu hladovějících a do poloviny srpna bylo už deset mrtvých vězňů. Britové pochopili, že tuto situaci musí začít řešit a i vedení PIRA se začalo pomalu stahovat od propagace. V říjnu Margaret Thatcherová přistoupila na další požadavek hladovkářů (prominutí 50 % trestu) a hladovky tím definitivně skončily.

Dne 15. listopadu 1985 byla na britsko-irském summitu (zámek Hillsborough v Severním Irsku) podepsána mezinárodní smlouva (též známá jako **Britsko-irská dohoda** v Hillsborough z roku 1985²⁰), kde stálo, že až do dne, než se většina obyvatel rozhodne jinak, patří Severní Irsko pod Velkou Británii. Severní Irsko zastupovali představitelé SDLP. Obě strany dohody usilovaly o prohloubení spolupráce, zesílení kooperace v oblasti bezpečnosti, kultury a hospodářství. Součástí této dohody bylo také založení tzv. Anglo-irského sekretariátu v Maryfieldu, který měl bránit práva katolíků v Severním Irsku.

Jednalo se o nejvýznamnější dokument historie britsko-irských vztahů. Svým charakterem potvrdil, že Velká Británie uznává nezastupitelnost nacionalistické vlády Severního Irsku. Taktéž se postavila proti unionistům, dříve hlavnímu spojenci, a přijala myšlenku „Irské dimenze“²¹.

Smlouva měla celosvětové reference a vesměs se jednalo o pozitivní ohlasy. Došlo k vyjádření určité rovnosti mezi katolíky a protestanty a uvědomění si faktu, že jen společně lze vytvořit společnost schopnou pro samostatně fungující stát.

Tento fakt byl trnem v oku pro PIRA, která si společně s Sinn Féin uvědomovala, že jejich boj a snahy povedou k izolaci ve společnosti, a proto se snažily zpochybnit význam smlouvy. Vystupovaly s názory, že britské ústupky jsou pouze symbolické a k samotnému úspěchu nepovedou.

Anglo-irské vztahy přesto později utrhly první trhliny. Irská veřejnost byla rozhořčena po sérii afér kolem neprávem odsouzených osob podezřelých z terorismu v bezporotním procesu. Objevily se návrhy na spolupráci severoirských s britskými orgány a soudit podle řádného

---

²⁰ CAIN [online]. 1985 [cit. 2010-09-29]. Anglo-Irish Agreement. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/events/aia/aiadoc.htm>>

²¹ Myšlenka sjednocení Irského ostrova, větší zapojení katolíků do politického života včetně kompetencí

práva, tedy bez porušování lidských práv a svobod obviněných. Tyto představy však byly zamítnuty. Dalších rozporů se dostávalo v otázce vztahu Severního Irsku a PIRA. PIRA nebyla nikdy oficiálně tolerována, ale zároveň ani nijak tvrdě potírána a dost se díky značně volné legislativě dokázala pohybovat v mezích „zákonosti“.

Politizace hnutí PIRA a Sinn Féin měla mít za následek zviditelnění se a získání masové podpory pro vyhnání Britů. Pro „legalizaci“ a nabytí důvěryhodnosti v očích veřejnosti, tak politici Sinn Féin dohlédli na to, aby všechny jejich vazby na radikální a problematickou PIRA byly přetřhány. Sinn Féin měla velké politické problémy v soubojích s SDLP, která byla stále více oblíbená. Prohra se přičítala odmítání britsko-irské dohody. Sinn Féin se snažila veřejné mínění získat ukončením absenčního postoje ke Shromáždění. To se nelíbilo radikální části této strany, jež jí opouští a zakládá tzv. „Republikánskou Sinn Féin“.

Unionisté neměli sílu na to zvrátit britsko-irsko dohodu, teprve až když selhala i poslední možnost (petiční nátlak na královnu), pokusili se přijít s něčím, co bylo dlouhá léta nemyslitelné. Nabídli republikánům participaci na moci. Nejednalo se přímo o podíl, ale už samotná idea byla dosti průlomová. Ani unionisté nebyli vnitřně silní a tato myšlenka vedla k jejímu vnitřnímu rozštěpení. Umírnění se snaží najít společnou řeč s republikány – u Sinn Féin podporu nezískali, zato SDLP byla přístupnější. Spolupráci však podmiňovali zrušením britsko-irské dohody.

PIRA byla potěšena prosazením Sinn Féin do politického života, avšak na poli vojenském stagnovala, až spíše upadala. Za toto období došlo k několika jednáním mezi unionisty a republikány, ale přes veškerá úsilí byly rozdíly mezi oběma stranami natolik odlišné, že kompromis, společný závěr či dokonce společná vláda byly nemožné.

V listopadu roku 1989 dochází k průlomovému prohlášení Britů. Nabízejí „nápaditá řešení“ výměnou za ukončení bojových akcí PIRA. I přes snahu Velké Británie ukázat, že nemá vlastní sobecké cíle na Irském ostrově, vlna násilí neutichá a opět strany (PIRA a UDA²²) dále provádějí své operace. Dostat obě strany k jednacímu stolu byl nelehký úkol, protože názory a požadavky se značně lišily. Britská strana zastoupená Peterem Brookem (státní sekretář pro Severní Irsko) navrhla jednat ve třech diskuzích mezi unionisty a katolíky:

- 1) diskuze o společné samosprávě nad Ulsterem (duben až červenec 1991),
- 2) diskuze o vztazích mezi Severním Irskem a Irskou Republikou,
- 3) diskuze o vztazích Severního Irsku a Velké Británie.

---

²² Loajalistická paramilitární skupina bojující proti IRA

Podmínkou jednání byla nutnost absolutní shody, tedy ve všech bodech jednání, pro přijetí jakýchkoliv závěrů a řešení. Jiná než absolutní shoda nebyla možná.

Již první jednání přinesla jasnou zprávu, že politická zasedání budou velmi náročná a zdoluhavá. První spory začaly již při samotném vymezení a označení území. Unionisté byli při jednání ochotni jednat jen o proporcionalním podílu katolíků na moci, což bylo pro katolíky naprosto nepřijatelné. Vyjednávající unionisté obhajovali své počínání tím, že se snaží o udržení tradic a tradičního uspořádání. Za tento zpátečnický a dohodě bránící postoj byli kritizováni i z vlastních řad. SDLP pevně trvala na vymezení nacionalistů jako minority v cizí zemi, ale jako majorita (v Irsku) a minorita (v Severním Irsku). Ani tento argument se neprosadil.

Paradoxním řešením zasedání se mohlo stát vyjednávání mezi britskou vládou a PIRA. Tyto strany byly sice stále ve „válečném konfliktu“, avšak britská strana neměla prakticky žádné vlastní ztráty. PIRA byla úspěšná jen v útocích na RUC.

Britská strana, která v jednáních vystupovala jako nestráník, byla ochotna nabídnout PIRA výměnou za mír řadu ústupků. Jedním z těch důležitých návrhů bylo ustoupení z oblasti Severního Irsku, jakmile si to bude většina obyvatel přát.

PIRA si začíná uvědomovat nereálnost svých požadavků a je ochotna v jistých bodech ustoupit.

V roce 1992 vydává Sinn Féin dokument s názvem „**Towards lasting Peace of Ireland**“²³. Dokument je rozdělen do 14 oddílů:

- 1) **Úvod** – strana trvá na nutnosti odchodu britských jednotek z území Irsku, ale již je smířena se skutečností, že k tomu nemůže dojít ihned.
- 2) **Národní demokracie a mír** – vymezení národa, jeho práv, postavení, demokracie. Vyčítají snahy Velké Británie o prosazení vlastních zájmů na území, dále podporu protestantů a protestantské právo veta.
- 3) **Irská svrchovanost** – přehled historických dokumentů vypovídající o nezávislosti, státnosti a demokracii irského národa.
- 4) **Rozkol a nucení** – vyjmenování historických událostí a data o násilí a útlaku páchaném na irském obyvatelstvu.

---

²³ *SF Sinn Féin* [online]. 2010 [cit. 2010-10-22]. Towards a Lasting Peace in Ireland. Dostupné z WWW: <<http://www.sinnfein.ie/contents/15212>>.

- 5) **Podmínky pro mír a demokracii** – upozorňuje na mezinárodní problém konfliktu, dále na to, že již dávno se nejedná o problém Velké Británie a Irska. Žádá o ukončení dělení moci, přijetí dublinského Parlamentu a vytvoření spolupráce s ním.
- 6) **Ozbrojený konflikt** – mapuje posledních 20 let konfliktu.
- 7) **Britská vláda** – obviňuje jí z nedemokratičnosti a nadržování protestantům.
- 8) **Dublinská vláda** – vymezuje pravomoci vládě z Dublinu pro udržitelný mír.
- 9) **Strategie pro změnu** – představuje pohled na řešení společné vlády Londýna a Dublinu.
- 10) **Role nacionalistických stran** – hlavním bodem je rozepře mezi SDLP a Fianna Fail o odpovědnosti za současný konflikt.
- 11) **Unionisté** – názor na dopad chování unionistů k odmítání Sinn Féin.
- 12) **Evropská dimenze** – ohlédnutí za změnami v západní a východní Evropě a pozici Irska v soudobé Evropě.
- 13) **OSN** – nařčení ze spoluúčasti na konfliktu OSN a zároveň představení předpokladů, jak může účinně pomoci.
- 14) **Shrnutí** – shrnutí předchozího s jasně definovanými body.

Celý mírový proces a události z konce 20. století je znázorněn v následující tabulce 2:

Tabulka 2: Mírový proces a události z konce 20. století

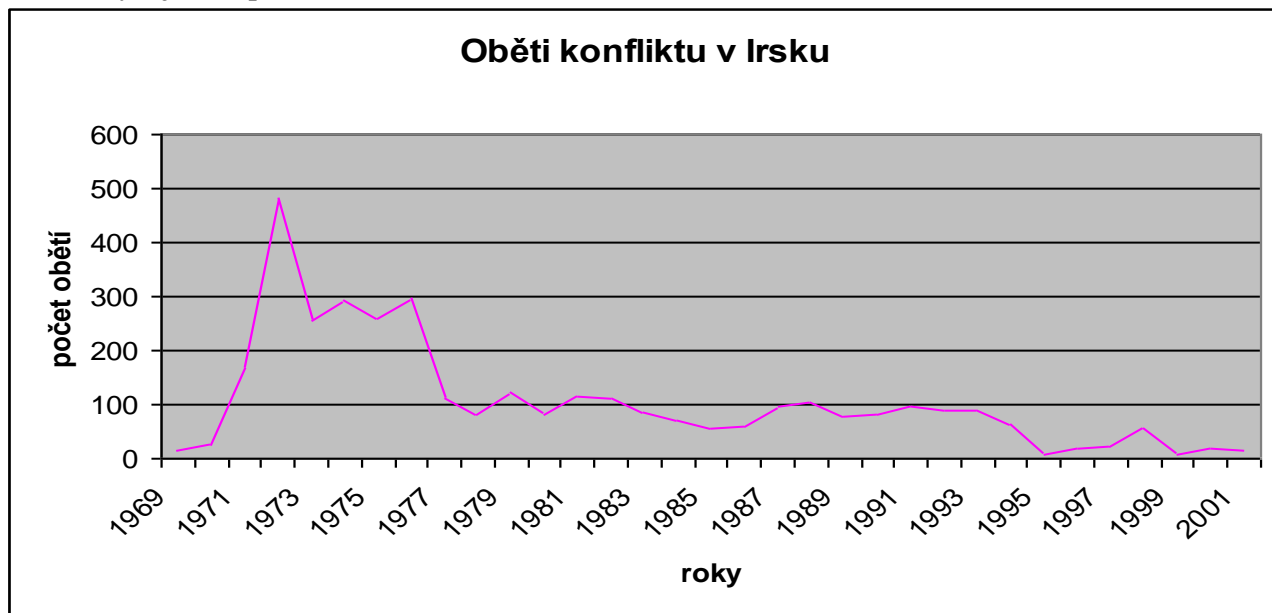
1985	Anglo-irská smlouva poskytla Dublinu určitý poradní hlas v záležitostech Severního Irska.
1993	V prosinci došlo k vydání anglo-irské deklarace z Downing Street kde stálo, že Velká Británie nebude bránit ukončení britské nadvlády v Ulsteru, bude-li si to přát většina jeho obyvatel, a nabídla Sinn Fein účast na mírových rozhovorech v případě že IRA ukončí násilí.
1994	V září tohoto roku IRA vyhlásila příměří.
1996	Příměří IRA ukončilo v únoru odpálení bomby ve východní londýnské čtvrti Docklands; exploze zabila dva lidi a zranila 100. V červnu začaly v Belfastu mnohostranné rozhovory o budoucnosti Severního Irska s vyloučením Sinn Fein.
1997	IRA ohlásila " obnovení příměří " v červenci, o dva měsíce později smetli Labouristé Tonyho Blaira Majorovu Konzervativní stranu z vlády. Po dalších šesti týdnech se poprvé k mírovým rozhovorům připojila i Sinn Fein.
1998	10. dubna - Velkopáteční dohoda uzavřená mezi britskou a irskou vládou a osmi politickými stranami. 22. května - Mírová dohoda schválena v referendu , získala podporu 71 procent voličů provincie. 25. června - Volby do nového Severoirského shromáždění; podle konečných výsledků získali stoupenci mírové dohody 80 křesel a její odpůrci 28. 14. září - První zasedání Severoirského shromáždění
1999	2. července - Británie a Irsko oznámily plán - nikoliv formální dohodu - ustavit koaliční severoirskou vládu a odzbrojit extremisty. 15. července - Dohoda z 2.července ztroskotala , když ji ulsterští unionisté odmítli a nedostavili se na zasedání parlamentu, kde měla být zvolená nová vláda; vicepremiér regionální vlády Seamus Mallon rezignoval.

	<p>6. září - Mírový vyjednaváč USA George Mitchell ohlásil nové kolo mírových rozhovorů.</p> <p>17. listopadu - IRA ohlásila připravenost odzbrojit, pokud se ustaví nová severoirská vláda.</p> <p>27. listopadu - Probritští unionisté podpořili zformování severoírské vlády z protestantů a katolíků.</p> <p>1. prosince - Severní Irsko má novou vládu, konec sedmadvacetileté nadvlády Londýna.</p>
2000	<p>6. února - Exploze bomby v hotelu v severoirském hrabství Fermanagh. IRA nadále odmítá složit zbraně, dokud Británie neskončí s nadvládou nad provincií.</p> <p>8. února - Britský parlament začal projednávat návrh zákona o obnovení přímé vlády Británie v Ulsteru.</p> <p>11. února - Britský ministr pro Severní Irsko Peter Mandelson rozpouští Severoirské shromáždění.</p> <p>15. února - IRA odstupuje od rozhovorů o odzbrojení.</p>

Zdroj: IDnes.cz [online]. 200-02-16 [cit. 2011-04-17]. Anglie roztrhala mírovou dohodu, říká Adams. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/anglie-roztrhala-mirovou-dohodu-rika-adams-f2y-/zahranicni.asp?c=A000216131205zahranicni_itu>.

Závěrem této kapitoly je nezbytné zmínit několik statistických dat vypovídajících o tom, jak konflikt zasáhl do života lidí. Následující graf 2 ukazuje ztráty na lidských životech v nejvypjatějších letech konfliktu v Irsku.

Graf 2: Vývoj obětí podle roku konfliktu

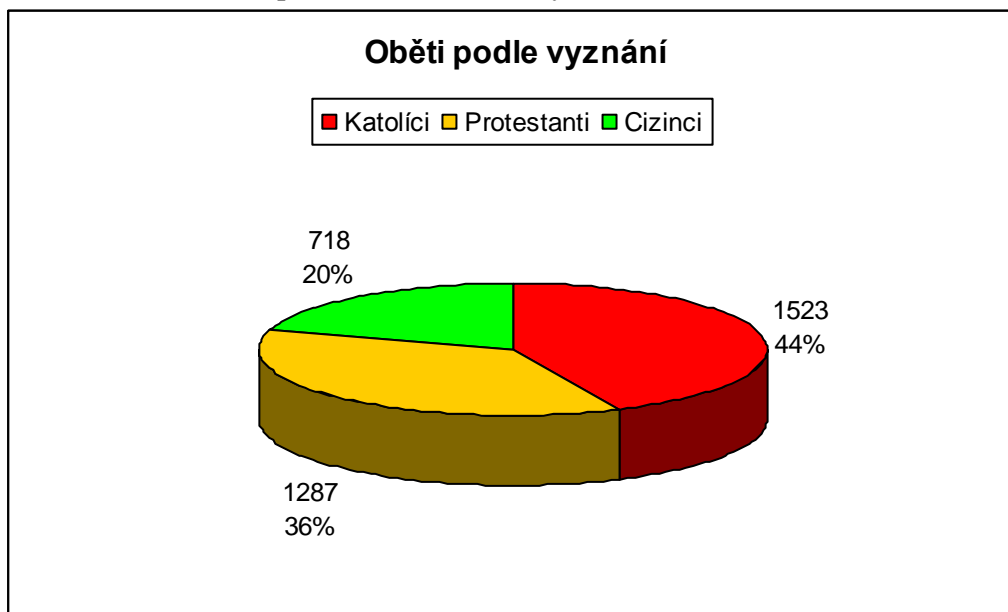
Zdroj: SUTTON, Malcolm. *An index of Deaths from the Conflict in Ireland* [online]. 1996, 2011-02-14 [cit. 2011-03-06]. CAIN web service.

Patrný je rok 1972, kdy vysoký počet obětí přinesla „krvavá neděle“ a události s tím související a navazující. Naopak následný radikální propad a to vlivem dohody ze

Sunningdale. Už nikdy více se v dějinách konfliktu nepříhodilo takové období, které by přineslo tolik ztrát na lidských životech.

Ještě bych představil jeden zajímavý graf (graf 3) znázorňující ztráty na lidských životech podle náboženské příslušnosti obyvatel.

Graf 3: Skladba obětí podle náboženského vyznání

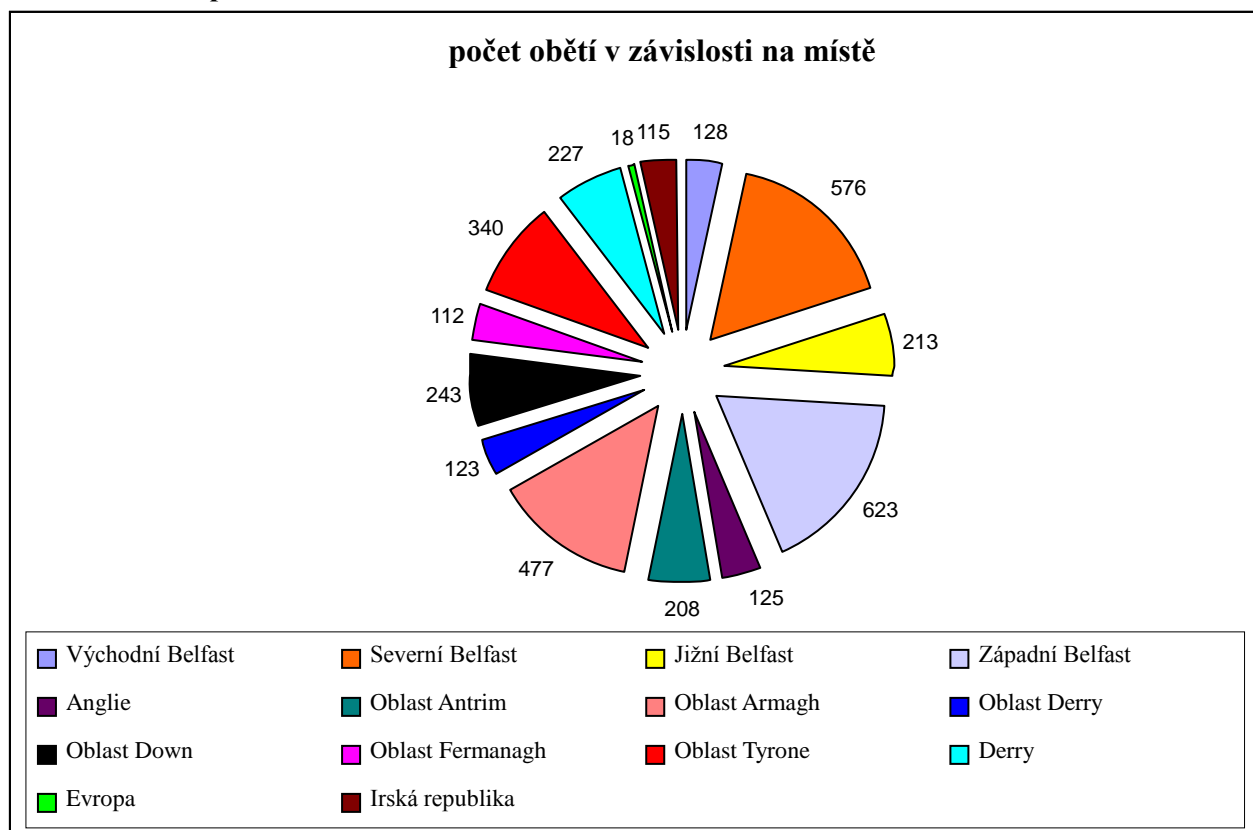

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo poznamenáno v úvodu práce, jejím cílem není snaha o glorifikaci IRA a jejího snažení, ale přesto je nutné zmínit fakt, že v nejkrvavějších obdobích konfliktu byly větší ztráty na životech mezi katolickým obyvatelstvem, tedy stranou, která byla „zastupována“ IRA. Do značné míry to je způsobeno i tím, že ne všechny útoky IRA byly čistě anti-protestantské a dost často došlo k selhání a vzniku civilních obětí na straně katolíků.

Grafem 4 je navázáno na předchozí šetření a ukazuje, kde všude konflikt zasáhl do života lidí.

Graf 4: Místa dopadu konfliktu v Severním Irsku

Zdroj: Vlastní zpracování

Zde je názorně vidět, že v průběhu celého konfliktu došlo k úmrtím po celém území Irského ostrova, ale i na ostrov Velká Británie a dokonce až za hranice na Evropský kontinent. To je důsledkem toho, že ne vždy šlo pouze o zájmy místní.

2.1.3. Ekonomické zázemí a aktivity pro finanční zabezpečení

Samotná PIRA začala s nástupem Gerryho Adamse v roce 1977 hledat způsob, jak se oprostit od závislosti na zahraniční finanční pomoci, která toho času povážlivě ubývala. Nezbyvalo nic jiného, než navrátit se k „tradičním“ zdrojům, jako byly **bankovní loupeže, pašování nebo podvody**. Zároveň se IRA s rostoucí politickou pozicí a podobou dostávala k veřejným finančním prostředkům. Spojenci z Irské republiky zneužívali **dotace** společného trhu Evropské unie **pro irské zemědělské produkty** exportované do Spojeného království²⁴. V letech kolem roku 1985 se uskutečnil promyšlený podvod – pašování zvířat přes hranice Irské republiky a Severního Irsku. Touto činností byla zneužívána věcná dotace z EU v hodnotě 8 liber na jeden kus chovaného zvířete (konkrétně vepře). Tímto způsobem, kdy se

²⁴ NAPOLEONI Loretta. *Teror s.r.o.*, str. 85

převáděla zvířata z jedné země do druhé a inkasovala se dotace, získávala IRA částku 8000 liber týdně. Nejvýkonnější pašerák byl schopen ročně získat až 2 miliony dolarů, což při měnovém kurzu z tohoto období – 1.55²⁵ dolaru za 1 libru – se jedná o sumu 1.290.322 liber.

Po zrušení dotací na vepře se IRA přeorientovala na **dotace z obilí** (dotace 12 liber za tunu). *Účetní dvůr Evropské komise ztrátu společného trhu za rok 1985 vyčíslil na 450 milionů liber*²⁶.

Ekonomičtí odborníci IRA byli velmi schopní v legislativních kličkách, které dokázali využít ve prospěch svých činností. Jako nejznámější podvod bývá označováno využití **daňových odlišností** v legislativě Irské republiky a Severního Irska. Jednalo se o oblast nepřímých daní, konkrétně daní z přidané hodnoty. Hovoří se o daňovém úniku na prodeji luxusního zboží v hodnotě přibližně 100 milionů dolarů, podle přepočtu tedy zhruba 95 milionů liber.

Veškeré příjmy z nezákonné činnosti bylo nutné přetransformovat na legální a účetně doložitelné transakce. K tomuto procesu sloužila celá řada domácích podniků a také vzájemná spolupráce s dalšími zahraničními organizacemi či dokonce samotnými státy, ale „praní peněz“ se však stávalo postupně stále obtížnějším.

V odborné literatuře²⁷ se objevily zprávy o tom, že již v 80. a začátkem 90. let fungovala organizace „IRA public limited company“ (IRA plc). Podle W. A. Tupmana, autora článku *Where has all the money gone?*, byla tato společnost tvořena sítí drobných podniků, které vedle vlastního legálního podnikání ukrývaly do svého účetnictví finanční prostředky získané z trestní činnosti. Hned úvodem je ale nutné zmínit, že organizace nefungovala za účelem zisku jako klasické public limited company. Zde šlo o získání prostředků pro finanční krytí aktivit IRA a zároveň vytvoření legálního podkladu pro maskování peněz získaných z různých loupeží, vydírání, prodeje drog, obchodu se zbraněmi a dalších aktivit.

Přelomovým obdobím se stal až rok 1990, kdy IRA ustoupila od tradičních forem získávání finančních prostředků (loupeže, vydírání, pašování) a stále častěji vystupovala jako podnikatelský subjekt s politickými vazbami na Sinn Féin. V této době došlo k největšímu

---

²⁵ *Bank of England* [online]. 2011 [cit. 2011-04-13]. End year Spot exchange rate. Dostupné z WWW: <<http://www.bankofengland.co.uk/mfsd/iadb/fromshowcolumns.asp?Travel=NIxIRxSUx&FromSeries=1&ToSeries=50&DAT=RNG&FD=1&FM=Jan&FY=1963&TD=3&TM=Mar&TY=2011&VFD=Y&html.x=21&html.y=19&CSVF=TT&C=630&Filter=N>>.

²⁶ NAPOLEONI Loretta. *Teror s.r.o.*, str. 86

²⁷ TUPMAN, W.A. Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern. In *Journal of Money Laundering Control*. 1. [s.l.] : MCB UP Ltd, 1998. s. 303-311. Dostupné z WWW: <people.exeter.ac.uk/watupman/tandoc/Audrey.doc>. vol. 4.

rozkvětu IRA plc, jež je charakterizována jako malá mezinárodní společnost poskytující služby na britských ostrovech a v severozápadní Evropě s pobočkami v USA a Austrálii. Následující tabulky (tabulka 3 a tabulka 4) přiblíží finanční výkaznictví této organizace sestavené z odhadů za roky 1993 – 1995:

Tabulka 3: Příjmová stránka IRA plc

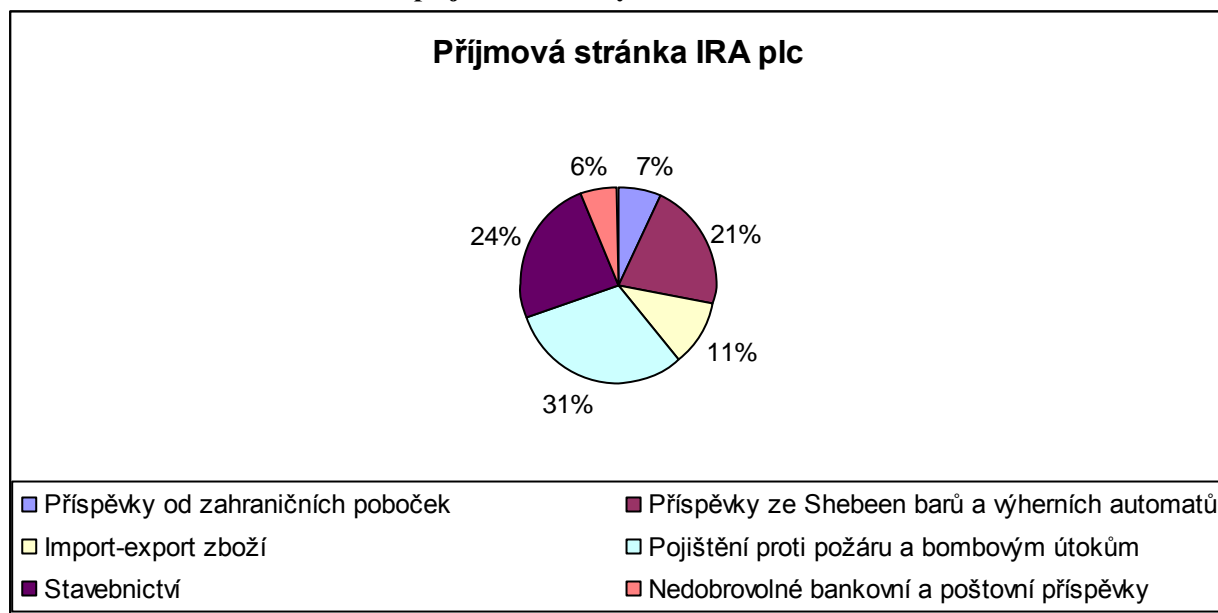
Příjmy	£
Příspěvky od zahraničních poboček	1.500.000
Příspěvky ze Shebeen barů a výherních automatů	4.275.000
Import-export zboží (pašování)	2.250.000
Pojištění proti požáru a bombovým útokům (výpalné)	6.150.000
Stavebnictví	5.000.000
Nedobrovolné bankovní a poštovní příspěvky (vydírání)	1.250.000
Celkem	20.425.000

Zdroj: Vlastní zpracování

Poznámka: Data přeložena od W.A. Tupmana – Where has all money gone?

Celkové představení a rozvržení příjmů lze vidět v následujícím grafu 5:

Graf 5: Procentuální znázornění příjmové stránky

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 4: Výdajová stránka IRA plc

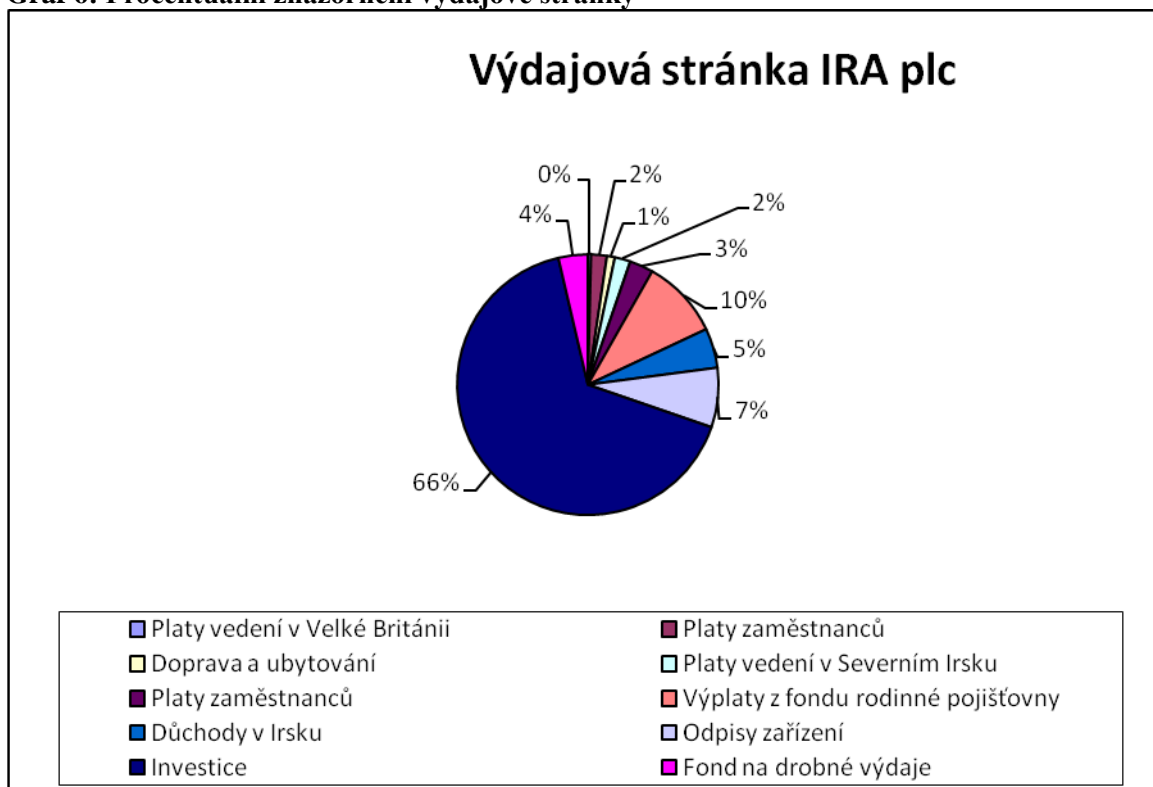
Výdaje	£
Platy vedení ve Velké Británii	80.000
Platy zaměstnanců	400.000
Doprava a ubytování	200.000
Platy vedení v Severním Irsku	400.000
Platy zaměstnanců	600.000
Výplaty z fondu rodinné pojišťovny	2.000.000
Důchody v Irsku	1.000.000
Odpisy zařízení	1.500.000
Investice	13.500.000
Fond na drobné výdaje	745.000
Celkem	20.425.000

Zdroj: Vlastní zpracování

Poznámka: Data přeložena od W.A. Tupmana – *Where has all money gone?*

Výdaje jsou daleko rozmanitější a členitější a to hlavně z toho důvodu, že právě tato strana „účetnictví“ vytváří krytí pro původ peněz. Rozdělení je patrné z grafu 6.

Graf 6: Procentuální znázornění výdajové stránky

Zdroj: Vlastní zpracování

Příspěvky od zahraničních poboček

Největším a zároveň nejdůležitějším ekonomickým zdrojem pro IRA byla organizace NORAIID, která byla založena v 60. a 70. letech minulého století členy IRA (McCarthy, McGowan, Flannery) v New Yorku. Jako každé jiné organizace podporující nelegální aktivity se i její zdroje skládali z legální a nelegální činnosti. Nemalelou a významnou položkou na straně finančních příjmů jsou ale také prostředky, které vybrala jako finanční výpomoc či příspěvky pro IRA od irských přistěhovalců v USA. Obecně se jeví jako fakt, že celé finanční zázemí NORAIID je založeno na využívání sympatií osob k organizaci a jejich angažovanosti při získávání prostředků, z jejich pohledu, na správnou věc. Tyto příjmy jsou realizovány například formou pravidelných příspěvků nebo cestou projektů organizovaných k prostému výběru a zisku peněz. Ať se již jedná o pravidelné příjmy formou příspěvků či cílené projekty za účelem výběru nebo získání prostředků. Nebylo výjimkou, že finanční prostředky pro IRA byly zajišťovány slavnými osobnostmi, které využívali svůj vliv a oblibu k získání těchto prostředků. Namátkou politička Bernadette Devlinová zvládla během návštěvy v USA v roce 1969 zajistit kolem 650.000 dolarů²⁸. Za deset let dokázala NORAIID získat pro IRA zhruba 7 milionů dolarů, což činilo asi 50 % veškerých finančních potřeb IRA. Obecně se hovoří o tom, že NORAIID byla schopna ročně zajistit 180.000 až 800.000 dolarů²⁹ (tedy při průměrném kurzu z let 1993 – 1995: 1,326³⁰ dolarů za 1 libru – přibližně 135.747 až 603.318 liber). Finanční příjmy od zahraničních stoupenců se souhrnně odhadují na 250.000 liber (zdroj: Sunday Times, 12. 3. 2005)³¹.

Finanční prostředky od NORAIID se do Irska dostávaly mnoha cestami. Většinou se jednalo o cesty zaštitěné nadačnickými či jinými organizacemi (Northern Aid Committee, An Cumann Coblach, Zelený Kříž), které vykazovaly nabyté prostředky jako pomoc pro potřebné. Tyto finance byly často vykazovány jako příspěvky pro rodiny vězňů a na zlepšení životních podmínek chudých. Hovoří se přibližně o částce 250.000 liber (zdroj: Sunday Times, 12. 3. 2005)³². Jistě není zarážející, že i Sinn Féin pomáhala s předáním peněz. NORAIID se

---

²⁸ NAPOLEONI Loretta. *Terror s.r.o.*, str. 83

²⁹ BISHOP, P.; MALLIE, E. *The Provisional IRA*, str. 297

³⁰ *Bank of England* [online]. 2011 [cit. 2011-04-13]. End year Spot exchange rate. Dostupné z WWW: <<http://www.bankofengland.co.uk/mfsd/iadb/fromshowcolumns.asp?Travel=NIxIRxSUx&FromSeries=1&ToSeries=50&DAT=RNG&FD=1&FM=Jan&FY=1963&TD=3&TM=Mar&TY=2011&VFD=Y&html.x=21&html.y=19&CSVF=TT&C=630&Filter=N>>.

³¹ TUPMAN, W.A. Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern. In *Journal of Money Laundering Control*. 1. [s.l.] : MCB UP Ltd, 1998. s. 303-311. Dostupné z WWW: <people.exeter.ac.uk/watupman/tandoc/Audrey.doc>. vol. 4.

³² TUPMAN, W.A. Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern. In *Journal of Money*

nesoustředila jen na finanční pomoc, ale zároveň byla schopna zajistit pro IRA, zásilky zbraní a jiného válečného materiálu.

Další velmi podstatnou složku příjmů tvořily finanční a materiální výpomoci z Libye, která se k podpoře oficiálně hlásila. V zahraniční odborné literatuře se hovoří až o podpoře v hodnotě 20 milionů dolarů v letech 1968 až 1980³³. Noviny Sunday Times (zdroj: Sunday Times 21. 8. 1994)³⁴ uvedly, že i Irák disponuje od 80. let tajným fondem přibližně s 20 miliony liber, které slouží i pro IRA.

Zároveň se do této skupiny finančních prostředků ze zahraničí také řadí finanční prostředky získané „poradenstvím“. Jedná se o proškolení jednotek odborníky IRA. Příkladem lze uvést výcvik jednotek FARC³⁵ v Kolumbii, který proběhl v prosinci 2004 a přinesl do rozpočtu částku 6 milionů dolarů, tedy asi 3,1 milionu liber³⁶.

Následující graf 7 přiblíží rozsah finančních prostředků od jednotlivých subjektů v odhadovaných sumách za rok 2005.

Laundering Control. 1. [s.l.]: MCB UP Ltd, 1998. s. 303-311. Dostupné z WWW: <people.exeter.ac.uk/watupman/tandoc/Audrey.doc>. vol. 4.

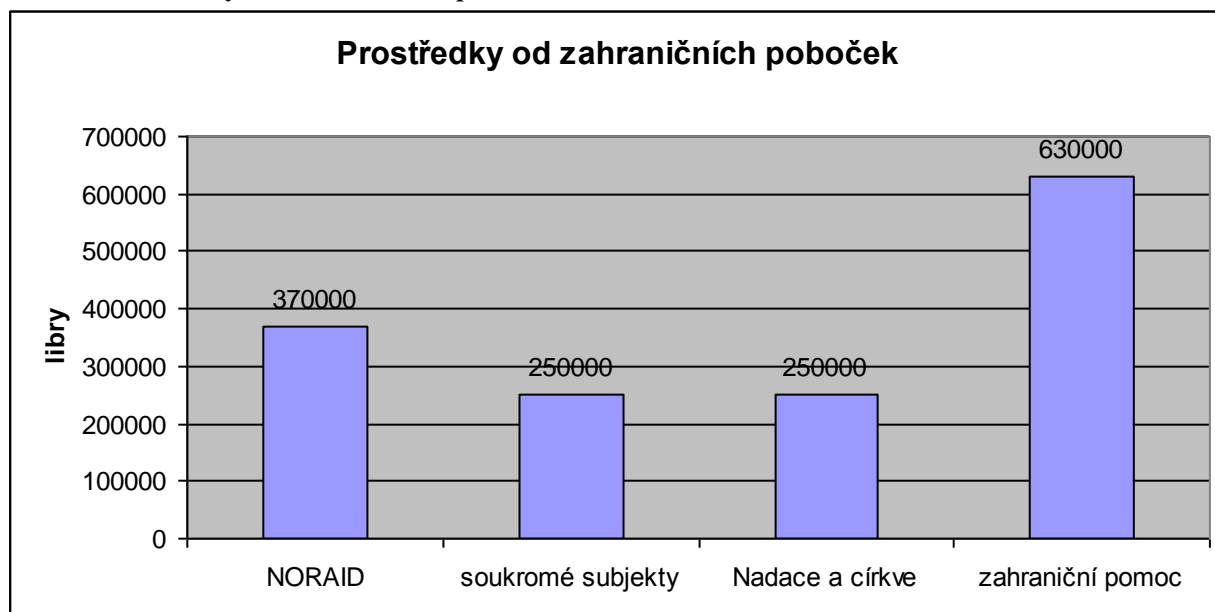
³³ PARKMAN Tim, PEELING Gill. *Countering terrorist finance: A Training Handbook for Financial Services*, str. 58

³⁴ TUPMAN, W.A. Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern. In *Journal of Money Laundering Control*. 1. [s.l.]: MCB UP Ltd, 1998. s. 303-311. Dostupné z WWW: <people.exeter.ac.uk/watupman/tandoc/Audrey.doc>. vol. 4.

³⁵ Militantní křídlo kolumbijské komunistické strany vystupující jako organizace hájící zájmy chudých vesnických obyvatel

³⁶ LISTER, David; O'NEILL, Sean. IRA plc turns from terror into biggest crime gang in Europe. *The Sunday Times*[online]. 2005-02-25, ---, [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW: <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk /article518611.ece>.

Graf 7: Prostředky od zahraničních poboček

Zdroj: Vlastní zpracování

Příspěvky ze Shebeen barů a výherních automatů

Shebeen je označení pro nelegální nelicencovaný bar, kde se podává alkohol. Jednalo se také o místa, kde bylo možné provozovat i další ilegální činnosti jako hazard či obchod s drogami. Tyto aktivity patřily k jednomu z nejvýznamnějších příjmů. Alkohol pocházel především z nelegálních příhraničních palíren, které svojí činností způsobovaly značné daňové úniky. Příkladem v prosinci 2004 Irští celníci zabavili v Cooley 1500 litrů čistého lihu a tiskařské lisy pro výrobu falešných etiket vodky Smirnoff. Odhaduje, že společně s lihovarem z Dublinu mohly způsobit svojí činností škody až 600 milionů liber (únik na jedné lahvi je 15 eur)³⁷. Výherní automaty přispívaly částkou kolem 500.000 liber ročně do rozpočtu (zdroj: Sunday Times, 12. 3. 2005)³⁸.

Import-export zboží

Jedná se o účetní položku, jež je úzce spojena s tou předchozí. Mimo dovozu alkoholu se jednalo hlavně o softwarové pirátství – pašování CD, DVD a pořizování jejich nelegálních kopií. Vývoz se dotýkal hlavně kradených starožitností, padělaného textilu a drog. Začátkem

³⁷ MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.

³⁸ TUPMAN, W.A. Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern. In *Journal of Money Laundering Control*. 1. [s.l.]: MCB UP Ltd, 1998. s. 303-311. Dostupné z WWW: <people.exeter.ac.uk/watupman/tandoc/Audrey.doc>. vol. 4.

roku 2002 byly za jediný víkend zadrženy padělky v hodnotě 200.000 liber³⁹. Velmi výnosnou činností bylo také pašování cigaret. Cigarety měly rozdílné ceny ve Velké Británii a v Irsku. Z důvodu nejvyšší daňové sazby uvalené na cigarety v EU činil rozdíl cen mezi Velkou Británií a Irskem až 1 euro. Příkladem je zadržení 70 milionů kusů cigaret ze Saudské Arábie⁴⁰ celními úřady v březnu 2002. Jiné tranzitní oblasti byly Turecko, Thajsko a Čína. Další obchodovanou komoditou byl minerální olej. Rostlinný olej byl v Severním Irsku rafinován na naftu, daňový únik z jednoho litru představoval 52 centů a jedna „čistírna“ byla schopna vydělat zhruba 900.000 eur ročně⁴¹.

Pojištění proti požáru a bombovým útokům (výpalné)

Šlo o platbu ve výši 2 milionů liber za ochranu podniku před bombovým útokem. Oficiálně se tato položka vykazovala jako „bezpečnostní poradenství“.

Stavebnictví

Jednalo se o sumy částek, které byly podvodně získávány při opravách po bombových útocích. Řadí se sem také pojistné podvody a zneužívání rozvojových dotací z EU.

Nedobrovolné bankovní a poštovní příspěvky (vydírání)

Tato položka nabývá na významu v době hospodářské krize, kdy se IRA domnívá, že vše je vinou bank a jejich úředníků. Taktéž se sem řadí položky z „ochrany“ bankovních a poštovních vozů před loupežným přepadením.

Platy vedení ve Velké Británii

Jsou to finanční platby pro 5 nejvyšších pracovníků IRA, kteří koordinovali a řídili operace ve Velké Británii, hlavně v Londýně. Z účetní závěrky roku 2002 je patrná položka pro 2 zaměstnance na plný úvazek 421.106 liber⁴². Nabízí se zde úvaha o tom, že právě tyto prostředky mohly sloužit jako vazba na Sinn Féin a tím nepřímé prokázání jejího propojení. Sinn Féin neustále odmítá obvinění, že je na IRA napojena, avšak už samotný historický ráz a původ hovoří jasně o společných kořenech. Právě přesto, že Sinn Féin demonstrativně předkládá své účetní výkazy veřejnosti k nahlédnutí, objevují se zde položky či nedostatky,

---

³⁹ MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.

⁴⁰ MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.

⁴¹ MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.

⁴² MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.

kteří vzbuzují podezření, že finance získává i odjinud. Například položky na volební kampaň jsou značně nízké a neobsahují všechny údaje – chybí výdaje spojené s propagací kandidátů, kteří byli přesto formou plakátů prezentováni⁴³.

Platy zaměstnanců

Šlo přibližně o 20 pracovníků, kteří vykonávali přípravné akce a také vykonávali bombové útoky. Každý měl příjem cca 20.000 liber ročně.

Investice

IRA hojně nakupovala nemovitosti v Dublinu, Londýně či na území Španělska. Právě reality byly hodnoceny jako velmi výnosné a rentabilní investice, které zároveň sloužily jako legální cíl pro praní peněz a vytváření krycích finančních výkazů.⁴⁴

Orgány Evropské unie odhalily v roce 2005 plánované operace na finančním trhu, během nichž se IRA chystala vložit své obrovské finanční zásoby do investic v bankovních domech v Bulharsku. Dokonce se hovořilo o možném nákupu 3 takovýchto domů. Tato země byla před vstupem do EU velmi snadným teroristickým terčem, neboť legislativa na identifikaci a ochranu před praním špinavých peněz byla velmi slabá. Soudní aparát Bulharska neměl zkušenosti a ani legislativní podporu v boji proti praní špinavých peněz. Až zásah Evropské unie zabránil v investování peněz získaných vydíráním a bankovními loupežemi. Transakce by vytvořila naprosto legální krytí jejich obchodních operací IRA, které by vlivem rozmanitosti nabízených finančních instrumentů zastínily jakýkoliv nekalý původ peněz a jejich pohyb.⁴⁵

Dalším velmi výnosným způsobem bylo parazitování na systému sociálního systému Velké Británie. V roce 1980 vymyslelo 40 stoupenců IRA v Severním Londýně podvod na systém sociálního zabezpečení. Každý z nich vytvořil 40 falešných identit, které pobíraly dávky v nezaměstnanosti s týdenním příjmem 70 liber⁴⁶. Tento systém přinesl 5.824.000 liber ročně.

---

⁴³ MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.

⁴⁴ Guardian.co.uk [online]. 2010-12-12 [cit. 2011-04-13]. US embassy cables: IRA used 'respectable businessmen' during Irish boom to buy properties in London and Spain. Dostupné z WWW: <<http://www.guardian.co.uk/world/us-embassy-cables-documents/37460>>.

⁴⁵ MURRAY, Alan. IRA finds a safe haven for its funds. *Independent.ie* [online]. 2005-04-24, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/national-news/ira-finds-a-safe-haven-for-its-funds-467139.html>>.

⁴⁶ TUPMAN, W.A. Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern. In *Journal of Money Laundering Control*. 1. [s.l.]: MCB UP Ltd, 1998. s. 303-311. Dostupné z WWW: <<http://people.exeter.ac.uk/watupman/tandoc/Audrey.doc>>. vol. 4.

Takovéto operace lze také velmi dobře uplatnit při praní špinavých peněz. Na každou identitu bylo jistě možné založit účet a pomocí převodů malých finančních částek by snadno došlo ke zlegalizování finančních prostředků.

IRA se také angažovala ve veřejném životě a nabízela služby se zpracováním komunálního odpadu. Dovážela přes hranice odpadky do Severního Irska, kde je na černých skládkách ukládala. Například v roce 2005 policie odhalila 5 ilegálních skládek s obsahem 5 až 25 tisíc tun odpadu v hodnotě 5000 liber za tunu odpadu⁴⁷. To tedy znamená zisk v rozpětí 25 až 125 milionů liber za skládku.

IRA své peníze legalizovala i v „chráněných“ pojišťovnách a bankách. Velmi významnou roli v tomto ohledu sehrálo **vydavatelství novin** „The Irish People“, které mělo publikační činnost po celých Státech.

Z legálních příjmů IRA čerpala hlavně z její sítě taxislužby (Falls Taxis a People's Taxis), družstev, řetězce supermarketů a řeznictví. Podstatný vliv také zastávala na trhu bezpečnostních služeb. Podniky Task Point Security a Leader Enterprises se prezentovaly ročním obrátem zhruba 400.000 liber, což bylo srovnatelné se středně velkým britským podnikem.⁴⁸

Výše fondových zásob IRA se v červnu roku 2002 odhadovala sněmovním výborem pro záležitosti Severního Irska na roční kapacity v rozmezí 5 až 8 milionů liber s provozními náklady v hodnotě 1,5 milionu liber. Střízlivé odhady hovoří o tom, že za období 1992 – 2002 IRA obhospodařila majetek v hodnotě 200 milionů eur⁴⁹.

2.2. Baskicko - ETA

Další z nacionalistických teroristických organizací je baskická ETA. Ta, stejně jako dříve zmíněná IRA usiluje o osamostatnění území. S tím rozdílem, že Baskicko ale na rozdíl od Severního Irska dosud nikdy samostatným územím nebylo. Cílem této organizace je vytvoření samostatného, politicky nezávislého baskického státu na severu Španělska. Představitelé ETA sto zdůvodňují existenci baskického národa s bohatou kulturní historií sahající až do dob Římské říše a vlastním jazykem „euskera“.

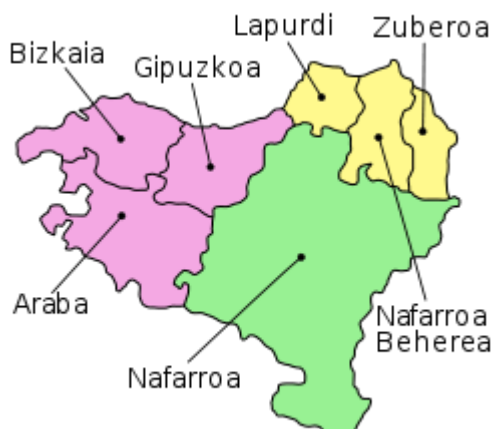
⁴⁷ LISTER, David; O'NEILL, Sean. IRA plc turns from terror into biggest crime gang in Europe. *The Sunday Times*[online]. 2005-02-25, ---, [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/article518611.ece>>.

⁴⁸ NAPOLEONI Loretta. *Teror s.r.o.*, str. 285.

⁴⁹ MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.

ETA vymezila baskické území v okolí Pyrenejí na východě poloostrova a to jak na španělské, tak i na francouzské straně. Francouzští Baskové se ovšem řadí mezi umírněné a dokázali se sžít s ostatním obyvatelstvem. Historicky do této oblasti spadá 7 provincií.

Obrázek 2: Provincie Basicka

Zdroj: WIKIMEDIA.ORG, [online], 2011-04-15, Dostupné z WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0c/Euskal_Herriko_herrialdeen_mapa.svg/659px-Euskal_Herriko_herrialdeen_mapa.svg.png>.

2.2.1. Kulturně-politické prostředí

První počátky konfliktu se datují již do 19. století (mnohokrát zmiňováno datum 1813), kdy došlo rozpínání španělského státu a k porušování baskického zákoníku „furores“ zaručující nezávislost španělských Basků⁵⁰. Baskové se upřeli na postavu Dona Carla, kandidáta na španělský trůn. Ten avšak nevyhrál a Baskové byli potrestáni zrušením platnosti „furores“ (1876). Oblast Baskicka byla z historického hlediska vždy převážně zemědělská. S rozvojem průmyslu v zónách kolem Bilbao a San Sebastianu dochází k rostoucímu útisku Basků.

Prvním zlomovým obdobím je rok 1894, kdy došlo k založení PNV⁵¹ (Partido Nacionalista Vasco). Tato strana se dostala krátkodobě (1937-1939) k moci jako nezávislá vláda v Bilbao. Později jí fašistická Frankova vláda začala potlačovat. Došlo k zakázání baskického jazyka, představitelé byli vyhnáni nebo zatčeni a uvězněni. Baskická kultura a tradice se dostávají za hranice Španělska (příhraničí s Francií) a nadále byly udržovány v uzavřených komunitách.

⁵⁰ HOGAN, C. L. *Armed Struggle: A Comparative Study of the IRA and ETA*, str. 16.

⁵¹ Baskická nacionalistická strana

Historickým datem v dějinách Baskicka (a hlavně organizace ETA) se stává 31. červenec 1959, kdy skupina studentů z Bilbaa založila teroristickou organizaci ETA.

Počátky organizace byly ve znamení vytváření ideologických představ o vedení, směru a cílech organizace. Došlo k určitému rozdělení vedení podle politických idejí:

- Komunisté - spoléhající na podporu nespokojených obyvatel s nebaskickými kořeny, kteří by mohli podpořit myšlenku a boj za samotný baskický stát, který by jim přinesl celou řadu ekonomických výhod.
- Nacionalisté - naopak tvrdící, že tato myšlenka je absurdní a bez odborové pomoci neprosaditelná. Chtěli pouze etnicky baskické členy. Nacionalistické vedení předpokládalo v odvetu vládních sil za jejich teroristické akce. Odveta by však dopadla na celé baskické obyvatelstvo a pravděpodobně by vyprovokovala občanskou válku.

2.2.2. Historicko-politické události kolem ETA

Novodobé éra teroru ve Španělsku, resp. boje o Baskicko se datuje od počátku 70. let 20.století.

1961

V této době dochází k prvním útokům ETA proti symbolům Španělska či španělské moci. Teroristé provedli sérii útoků na vlaky jedoucí na vojenskou přehlídku. To vedlo k tvrdému zákroku státní moci proti Baskům, při němž bylo zatčeno přibližně sto osob, které byly ve vězení velmi často byli i mučeni. To vše mělo významný dopad hlavně na vedení ETA, které bylo nuceno sestoupit do „podsvětí“ či odejít do exilu.

1962⁵²

V tomto období se uskutečnilo první shromáždění organizace, na němž byly definovány základní cíle a ideje:

- Znovuzrození baskického národa připomenutím hlavních milníků v jeho historii
- Vyzdvižení baskického jazyka jako klíčového elementu národa
- Striktní odmítnutí náboženské víry, úplné odmítnutí Církve, jejíž doktrínu lze použít pouze při vypracování sociálního programu
- Ideologický antikomunismus, ačkoli ho lze považovat za jednu z možných metod odboje

---

⁵² ERŠILOVÁ Gabriela. *Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství*, str. 17.

- Nezávislost Baskicka v rámci Evropy, kde ozbrojený boj je nejlepším prostředkem k jejímu prosazení

1968 - 1970

V tomto období se rozšířily ozbrojené srážky mezi příslušníky ETA a policií (často označované jako „*lucha armada*“ či „*guerra revolucionaria*“) ⁵³ doprovázené oběťmi na životech na obou stranách. Hlavní událostí tohoto období se však stal únos západoněmeckého konzula Eugena Beihla, který byl propuštěn až výměnou za zrušení trestů pro zadržené baskické představitele.

ETA získává nový impulz po příchodu Eustatuse Mendizabela, což se odráží i v přílivu nových členů z řad mladých z PNV. Kolem roku 1966 nastává změna v další ideologické definici. Program a cíle činnosti ETA byly rozděleny do 3 oblastí, ve kterých se snažila ETA působit :

- první oblast – kultura a historie
- druhá oblast – sociální oblast (tedy snaha o sociální začlenění baskického obyvatelstva do vyšších společenských tříd)
- třetí oblast – koloniální (ETA se považovala za zkolonizovanou oblast Španělska)

1973

V prosinci tohoto roku dochází k nejznámější akci organizace ETA. ETA spáchala úspěšný atentát na španělského premiéra Luise Carrera Blanka (nástupce generála Franka).

Tento čin sice udělal z ETA součást politické scény, avšak organizaci vnitřně rozdělil. Umírněná část se snažila o změnu bez užití násilí a upozorňovala na odvetné reakce státu proti akcím ETA, které se vždy obraceli proti baskickému národu jako celku a mohly by v konečném důsledku vést k odlivu příznivců. Nabízeli alternaci v podobě návratu k dělnicko-odborářské strategii podporované širokou členskou základnou avšak vše bez užití násilí. K formálnímu rozštěpení došlo v roce 1974 po sérii bombových útoků. Vznikla **ETA-M** (*ETA-militar – z členů podporujících ozbrojený konflikt*) a **ETA-PM** (*ETA-político-militar – z umírněných členů usilujících o politickou bázi*).

1975

Po odchodu generála Franka z čela španělské vlády a nastolení demokracie dochází ke změně pohledu veřejnosti a také zahraniční na organizaci ETA, která již není vnímána jako symbol boje za nezávislost a proti útlaku fašistické nadvlády, ale začíná se transformovat do role

---

⁵³ TŮMA Petr, HURNÍK Zdeněk: *Encyklopedie – Světový terorismus*, str. 495.

organizace ohrožující demokracii státu. To celé je zvýraznilo krvavými útoky teroristů do řad civilistů, často i žen a dětí (viz. Tabulka 5).

Tabulka 5: Přehled obětí v letech 1976-1980

<u>Rok</u>	<u>Počet obětí</u>
1976	19
1977	30
1978	66
1979	130
1980	275

Zdroj: Vlastní zpracování

S těmito událostmi je spojena velmi zajímavá skutečnost. Španělská vláda na rozdíl od předchozích incidentů nepodnikla žádná odvetná opatření jako dříve. Změna jejího postoje přinesla do jisté míry nejasnosti a nejistotu do řad samotné ETA, neboť nechala propustit i část uvězněných vězňů, exulantům umožnila návrat do země. Destabilizovaná situace ve vedení ETA-M (Miguel Benaran Ordenana) i ETA-PM (Moreno Bergareche) stála životy několik předních členů obou větví. Zvláštnost události je v tom, že byli zabití vlastními stoupenci za své názory a postoje.⁵⁴ Aktivity členů ETA se přesouvají z Pyrenejí (z francouzské části baskického kraje je začali vytlačovat bezpečnostní síly), potažmo Pyrenejského poloostrova, hlouběji do Francie (Paříž) a dále za podporou belgických komunistů do Bruselu. Později se ETA přesunula do i Alžírsko, kde získala cenný výcvik a zkušenosti od tamní vlády.

1978

V tomto roce došlo k zásadní legislativní události. Španělská vláda přijala nový ústavní zákon „*guernický zákon*“, který dal vzniknout baskickému parlamentu se značnou pravomocí.⁵⁵

Parlament měl jistá specifika v porovnání s jinými zastupitelskými sbory. Jako jediný byl rozpustitelný, na základě poměrného volebního systému se 75 mandáty.⁵⁶

⁵⁴ TŮMA Petr, HURNÍK Zdeněk: *Encyklopedie – Světový terorismus*, str. 496

⁵⁵ TŮMA Petr, HURNÍK Zdeněk: *Encyklopedie – Světový terorismus*, str. 497

⁵⁶ KOUŘIL, Jan. *Koaliční vládnutí v Baskicku (1980-2001)* [online]. E-polis.cz, 11. květen 2009. [cit. 2. listopad 2010]. Dostupné na: <<http://www.e-polis.cz/print.php?id=378>>.

Tento návrh se setkal s velmi pozitivním ohlasem ze strany veřejnosti, obzvláště baskického obyvatelstva. Došlo k uklidnění i na straně teroristů (konkrétně ETA-PM), kteří byli ochotni jednat o svém rozpuštění výměnou za amnestii pro zbývající uvězněné členy a členy vyhnané do exilu.

Na počátku 80. let opravdu k dohodě došlo a ETA-PM byla oficiálně rozpuštěna a její členové se začlenili do baskických socialistických stran.

1979

Druhá odnož ETA-M však pokračuje ve svých snahách o nezávislost. Dále trvá na svých požadavcích⁵⁷:

- 1) všeobecná amnestie pro baskické vězně
- 2) nahrazení španělské policie baskickou v baskickém regionu
- 3) podřízenost armády baskické vládě na baskickém území
- 4) právo sebeurčení pro baskický lid

70. a 80. léta

Celé toto období bylo dosti zásadním způsobem ovlivněno světovou hospodářskou krizí. Jak již bylo zmíněno dříve Baskicko bylo v dějinách území transformováno z typicky zemědělské oblasti na oblast průmyslovou. Právě ropná krize dosti silně dopadla na toto území.

Koncem 80. let přichází reforma průmyslu, která přináší oživení regionu a Baskicko se stává pro příští období oblastí s rostoucí ekonomikou.

1986

Došlo k sérii dalšího násilí a útoků. ETA si vybírala vládní a armádní cíle – budova ministerstva obrany či členy Občanské gardy. V únoru tohoto roku se ETA postarala o atentát na viceadmirála Cristobala Colóna.

Od 90. let po současnost

ETA dále přesvědčuje veřejnost o své nebezpečnosti a připravenosti zaútočit na „nepřátele“ myšlenky baskické nezávislosti. ETA zaměřila své útoky na představitele politické moci ve Španělsku. Namátkou lze zmínit pokus o atentát na pozdějšího španělského premiéra José Mariu Aznara (1995) či vražda bývalého předsedy španělského ústavního soudu.

Avšak toto období se zapsalo do historie konfliktu také dosti zásadním porážkou ETA. V roce 1992 byli zadrženi tři vrcholní představitelé ETA. Konkrétně to byli vojenský vůdce

---

⁵⁷ TŮMA Petr, HURNÍK Zdeněk: *Encyklopedie – Světový terorismus*, str. 497

Francisco Mujika Garmendia, politický vůdce José Luis Alvarez Santacristina a logistický vůdce José María Arregi Erostarbe. Zatčení proběhlo ve Francii u města Bidart. To zapříčinilo změnu ve vedení ETA a samotnou reorganizaci skupiny.

Obdobně jako v Irsku, i zde byly vládní síly potírající teroristy, pohybující na samé hranici či až za samou hranicí zákona. Tyto protiteroristické skupiny (GAL – založeno 1983) svým konáním způsobovaly vládě a celému protibaskickému hnutí pouze problémy. Samotný fakt existence a provázanosti na vládu premiéra Gonzáleze vedl k pádu této vlády a k nástupu již zmíněného Aznara.

Nová vláda pod vedením Aznara uzavřela s ETA dohodu v září 1998, kdy byl podepsán „*Pakt z Lizarry*“, který měl přinést trvalé příměří. Inspirace pro tento dokument se hledala v řešení konfliktu v Severním Irsku. Proběhla i celá řada neúspěšných jednání mezi zástupci vlády a ETA. Jediným poznatkem či faktem jednání bylo zjištění, že situace v Baskicku se nedá vyřešit silou a násilím.

Příměří nakonec vydrželo pouhých 14 měsíců⁵⁸ a ETA se opět prezentovala jako mimořádně vnitřně silná organizace, která je akceschopná i přes veškeré protiopatření a akce španělské, potažmo francouzské vlády. V novodobé historii se ETA a španělská vláda vracejí k příměří opakovaně (viz. tabulka 6).

Tabulka 6: Přehled vyhlášených příměří ETA v období 1981 - 2010

Data trvání příměří	Komentář a důvod příměří
Únor 1981 – srpen 1982	První příměří po státním převratu z 23. února 1981
Leden 1988 – leden 1988	Příměří trvá pouhých 6 dní po dobu vyjednávání se španělskou vládou. <i>Neúspěšné.</i>
Leden 1989 – duben 1989	Další kolo snah o vyjednávání. <i>Opět neúspěšné.</i>
Červenec 1992 – červenec 1992	Další krátkodobé příměří jako reakce na situaci v Bidartu.
Červen 1996 – červen 1996	ETA navrhuje ukončení konfliktu, podpořené týdenním příměřím. <i>Bez vládní reakce.</i>

⁵⁸ Pouze do listopadu 1999, kdy se ETA „vrací do zbraně“ po zamítnutí španělskou vládou jejího návrhu ústavy pro nový baskický stát

Září 1998 – listopad 1999	Pakt z Lizzary
Únor 2004 - doposud	Vyhlášené příměří na oblast Katalánska
Duben 2005 – červen 2005	Reakce ETA na zásah francouzsko-španělských sil proti vrcholným představitelům
Březen 2006 – červen 2007	Na základě podpisu Smlouvy z Loyoly ⁵⁹
5. září 2010 - doposud	Třetí trvalé vyhlášení klidu zbraní, kdy ETA vyzvala k nenásilnému a demokratickému řešení konfliktu. <i><u>Není znám rozsah a ani zda budou vedena nějaká jednání</u></i>

Zdroj: ERŠILOVÁ Gabriela. *Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství*, str. 26.

Smlouva z Loyoly

Ze vzájemného dialogu vzešly tyto body:

- národní identita a charakter obyvatel Basicka
- svobodné a demokratické rozhodování baskického lidu v politických otázkách
- záruky respektování všech práv pro občany Basicka
- institucionální charakter – tj. právo na vlastní orgány a právo svobodně si zvolit své zástupce
- začlenění právních dohod do společného právního řádu

Do vedení ETA přichází nová generace, která již není natolik zatížena historií a minulostí, a proto se snaží o mírové řešení problému. Její umírněná nacionalistická politika jí již nenutila se skrývat a stávala se společensky uznávanou a byla profilována jako společnost bojující za prezentaci baskické kultury. Španělská vláda pochopila, že regionální parlamenty nejsou hrozbou a přijala jejich existenci.

ETA začíná vnitřně bojovat s násilnými projevy svého snažení a potírat či vytlačovat na okraj všechny militantní podoby (konkrétně tzv. Komanda Y jsou velmi vážným problémem ETA).

⁵⁹ Smlouva z Loyola. *Iceta* [online]. -, -, [cit. 2010-11-06]. Dostupný z WWW: <<http://iceta.org/loyola.pdf>>.

Je to smělý krok avšak velmi obtížný až nemožný, obdobně jako samotná idea nezávislého státu. Je krajně nepravděpodobné, že by jakákoliv španělská vláda jakkoliv přistoupila na rozdělení území.

Francouzská ETA

Moc a síla francouzských Basků se v 70. a 80. letech 20. století dostávala k hranici únosnosti a bylo nutné politické řešení. Toho se ujímá vláda prezidenta Françoise Mitterranda, který spustil kampaň proti čelním představitelům ETA. Tato rozsáhlá operace, do které se zapojily i španělské bezpečnostní síly, přinesla rozbourání celé řídicí hierarchie, zatčení předních vojenských i politických špiček ETA a došlo k naprostému „kolapsu“ celé generace ETA. Tento mimořádně silný úder utlumil činnost ETA na historické minimum, avšak zcela jej nevymýtil.

2.2.3. Hlavní ekonomické příjmy ETA⁶⁰

Katedra aplikované ekonomie na madridské univerzitě (Universidad Complutense de Madrid) vypracovala ekonomickou studii teroristické organizace ETA za období 1993-2002. Získané finanční prostředky lze rozdělit do několika skupin.

- 1) Prostředky z vlastních aktivit
  - a. *Násilná činnost (nejčastěji vydírání)*
  - b. *Majetkově-trestná činnost*
  - c. *Nelegálně-obchodní činnost*
- 2) Prostředky získané od subjektů mimo organizaci

1.1 Násilná činnost

Pod tímto termínem si lze představit aktivity jako zejména vydírání, vyhrožování a zavražďování, vybírání výpalného a podobné aktivity pro získání finančních prostředků, které slouží hlavně ke krytí nákladů spojených s dalšími aktivitami tohoto druhu. ETA vymyslela velmi propracovaný systém vybírání výpalného, tedy odvod tzv. „revoluční daně“. Podařilo se vytvořit systém dopisových hrozeb s velmi propracovaným „ceníkem“ a formou výhrůžky. Dopisy se stávaly vysoce efektivní a spolehlivý zdroj peněz, protože bylo velmi obtížné i policii zakročit či náležitě hrozbu eliminovat. *Profesor Mikel Buesa na své přednášce⁶¹ na*

---

⁶⁰ *Eumed.net* [online]. 2007 [cit. 2010-11-13]. Consecuencias económicas del terrorismo nacionalista en el País Vasco. Dostupné z WWW: <<http://www.eumed.net/rev/tepys/02/mb.htm>>.

⁶¹ *Universidad de la Rioja* [online]. 2006 [cit. 2010-11-11]. Conferencia de Mikel Buesa sobre las consecuencias económicas del terrorismo. Dostupné z WWW: <<http://www.unirioja.es/apnoticias/servlet/Noticias?codnot=404&accion=detnot>>.

Universidad de la Rioja uvedl, že ve své studii odhadoval zisk z vydírání v letech 1993 – 2002 přibližně na pět milionů EUR ročně (z této sumy přibližně 60 % bylo z únosů). V současnosti (přednáška proběhla v roce 2006) však má nové poznatky hovořící o přibližně dvojnásobné sumě, tedy deseti milionech EUR. Dále se domnívá, že vydírání představovalo přibližně 22 % finančních příjmů.

Do této kategorie také neoddiskutovatelně patří únosy. Ty v historii finančních příjmů ETA představovaly významný podíl. Lze stanovit 3 historická období, které vymezily příjmy z této aktivity:

- *1. období - 1978 – 1986:* v tomto období patří únosy mezi nejvýnosnější do pokladny organizace. Regionálnost skupiny, která dokonale znala poměry na území vytvořilo velmi dobré podmínky pro tuto činnost.
- *2. období – 1980 – 1997:* zde byly únosy nejvýznamnějším finančním příjmem
- *3. období – 90.léta – 2002:* nastává postupný útlum, protože realizace úspěšného únosu se stává čím dál tím více náročná. Došlo totiž ke zvýšení aktivity policejních složek a také ETA začala upřednostňovat méně rizikové a často i více výnosné způsoby zejména z politického prostředí z Herri Batasuna a tím získání peněz z veřejných prostředků.

Názorný příklad, kde je patrný i sociální dopad teroristické činnosti. V 90. letech došlo k únosu španělského průmyslníka, jehož propuštění bylo mimo jiné podmíněno zlepšením podmínek jeho zaměstnanců. Na závěr bych připomněl snad nejznámější oběť vydírání ETA a to světoznámý fotbalový záložník Bixente Lizarazu z klubu FC Barcelona.

1.2 Majetkově-trestná činnost

Tato činnost byla hlavně jako jistá forma podpory samotným akcím a útokům organizace. Nikdy netvořila žádný podstatný zdroj finančních prostředků. Jednalo se zejména o krádeže vozidel a výbušnin (zejména z Francie – společnosti Titadine, Pantera Asson⁶²). Celková částka, kterou přinesla tato činnost do rozpočtu je odhadovaná přibližně na 0,25 milionů EUR ročně.

1.3 Nelegálně-obchodní činnost

Do této skupiny aktivit patří běžně využívané praktiky teroristických a jiných zločineckých organizací jako třeba obchod se zbraněmi, prodej drog a tabáku. Příjmy z těchto činností je nutné zlegalizovat. Takovéto organizace lze rozdělit do kategorií podle příslušnosti:

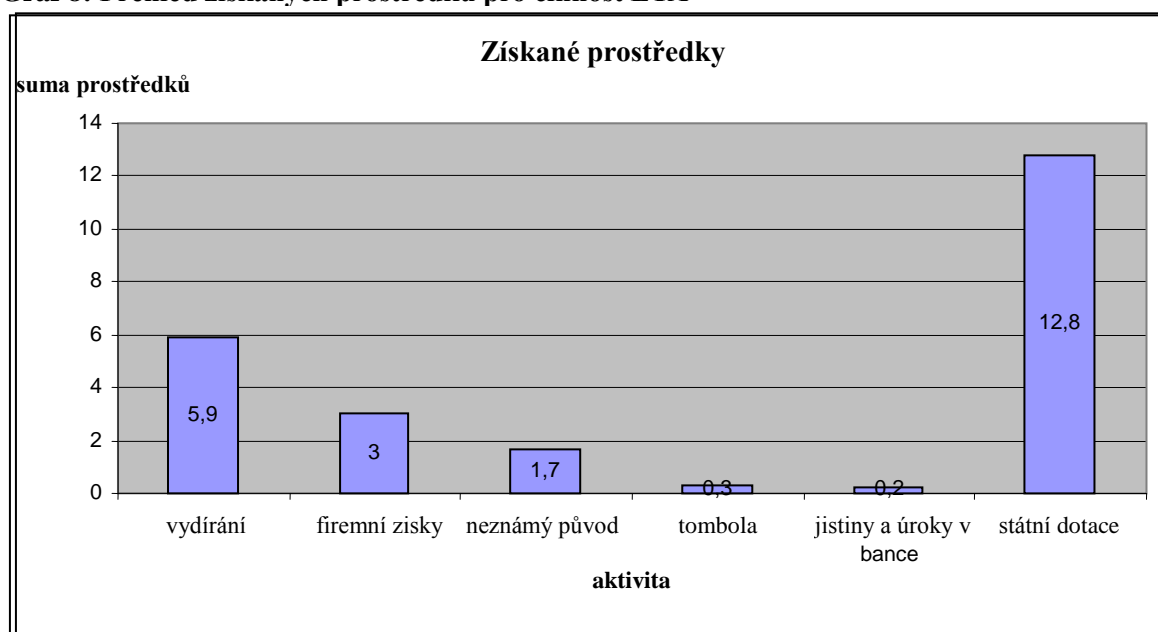
⁶² ERŠILOVÁ Gabriela. *Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství*, str. 32

1. Politické skupiny, státní či vládní organizace

ETA měla své politické křídlo tzv. „*Herri Batasuna*“ (HB)⁶³. Dost často je přirovnávána k Sinn Féin v Severním Irsku. V porovnání s ní však nikdy neodsoudila operace ETA a dost často je podporovala ať už materiálně-finanční či technickou pomocí. Z finančního hlediska se jednalo hlavně o prostředky, které byly získány jako státní příspěvky. Namátkou bych zmínil, že se jednalo například o úhrady volebních výdajů, výdajů parlamentních skupin, výdajů spojených s běžným výkonem funkce či dotace na místní úrovni. Profesor Buesa, jakož to jeden z předních znalců a odborníků na problematiku ETA, vytvořil přibližný nástin finančních prostředků⁶⁴, které plynuly do rozpočtu ETA ze všech aktivit za jeden rok (viz. graf 8).

Graf 8: Přehled získaných prostředků pro činnost ETA

Zdroj: Vlastní zpracování

Poznámka: částky jsou v milionech EUR

Z grafu 8 je patrné rozložení příjmů mezi „legální“ aktivity (státní dotace, úroky v bance, firemní zisky, tombola) a nelegální činnost (vydírání). Příjmy z „legální“ aktivit vytvořily

⁶³ Profile: Batasuna. *BBC News* [online]. 27.8.2002, ---, [cit. 2010-11-03]. Dostupný z WWW:

<<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/2211696.stm>>.

⁶⁴ BUESA, Mikel Batasuna y la economía del terrorismo. In *Papeles de Ermua* [online]. - : -, 2007 [cit. 2010-11-16]. Dostupné z WWW:

<<http://www.papelesdeermua.com/html/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=270&mode=thread&order=0&thold=0>>.

perfektní krytí pro „praní špinavých peněz“. To také vedlo ke značnému znesnadnění potírání a objasnění původu finančních zdrojů plynoucích do organizace.

Politickou scénou se snažila HB prosazovat požadavky ETA a to zejména v otázce nezávislého baskického státu. Síla její politické moci se nacházela hlavně na lokální politické scéně (v roce 2001 disponovala 62 městskými zastupitelstvy a 14 křesly ze 75 v Baskickém parlamentu). Za největší politický úspěch se bere fakt, že HB se dostalo do Evropského parlamentu.

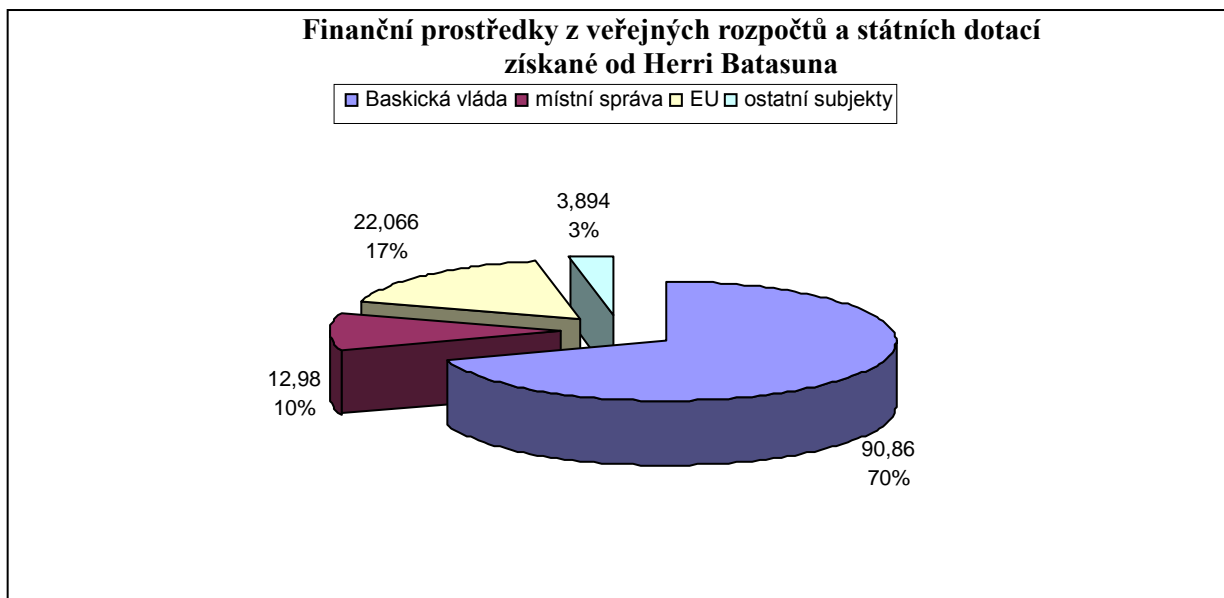
Úzká provázanost s ETA se začalo negativně projevovat na veřejném mínění a také se o HB začala zajímat španělská policie. V prosinci roku 1997 bylo 23 členů HB zatčeno kvůli spolupráci s teroristickou ETA a v roce 2002 byla strana úplně zakázána..

V souvislosti s politickou propojeností je zde podstatné zmínit ekonomický přínos veřejných finančních prostředků pro ETA. *Z ekonomických poznatků je patrné, že ETA mimo ekonomicky méně významných činností jako například vydírání, loupeže, obchodní činnosti přidružených podniků, obchodů s drogami a zbraněmi měla velké finanční prostředky z veřejných subvencí. V letech 1993-2002 ETA získala z veřejných peněz zhruba 128 milionů EUR, tedy 12.8 milionů ročně, konkrétně se jedná zhruba o 55 % z 236 milionů EUR. Dvě třetiny prostředků pocházeli od autonomní baskické vlády a HB, která je čerpala z příspěvků k financování politických stran, kulturních aktivit, podpory vyučování baskičtiny a podpory pro sdělovací prostředky. Společně s částkou od baskického parlamentu, různých institucí a místních korporací je zřejmé, že 83 % zisků z veřejných dotací pochází přímo od oblastních baskických orgánů. Dalším závažným faktem je, že 17 % finanční pomoci jde z EU a 0,3 % z veřejných financí poskytnutých španělským parlamentem.*⁶⁵ Bylo by naivní domnívat se, že takovéto objemy finančních prostředků jsou ojedinělé a ve své podstatě výjimečné. Bližší rozdělení příjmů je znázorněno v grafu 9.

---

⁶⁵ IBÁÑEZ Luis de la Corte: *Logika terorismu*, str. 100-101.

Graf 9: Finanční prostředky z veřejných rozpočtů a státních dotací

Zdroj: Vlastní zpracování

Poznámka: částky jsou v milionech EUR

Na přelomu tisíciletí, kdy Herri Batasuna byla v největším mocenském rozkvětu. Pod její záštitou vzniklo sdružení obcí a jejich hlavních představitelů z baskicky-nacionálních stran, Udalbiltza. Bylo založeno v roce 1999 paktem z Lizzary, který patřil mezi jedny nejpodstatnějších dokumentů této doby a dějin Baskicka vůbec. Tato organizace prošla silnou restrukturalizací po zrušení příměří ETA. Podporu jí poté přislíbila již pouze Udalbiltza-Kursaal. Ta po svém vzniku v roce 2001 čítala 62 obcí.

Přes tuto asociaci plynuly do rozpočtu ETA prostředky od baskické vlády, přibližně 135 sdružených obecních úřadů, z fondů EU a dokonce i prostředky z Francie.

2. kulturní, obchodní a vzdělávací organizace

Mezi další organizace přispívající do rozpočtu ETA byly například:

- *Elkargintza Elkarlanean* - nadace podporující rozvoj baskické kultury a jazyka
- *AEK* - podpora výchovy, kultury a jazyka Basků – zastřešovala přibližně 150 škol
- *Egunkaria* – novinové nakladatelství publikující noviny v baskickém jazyce, v roce 2003 zrušeny z důvodu spolupráce s ETA
- *Herriko tabernas* – síť barů (roku 2002 čítala síť zhruba 55 barů)

V následující tabulce 7 bych shrnul veškeré finanční aktivity a získané prostředky za období 1993 – 2002, v cenách 2002.

Tabulka 7: Finanční prostředky z let 1993-2002

Zdroj	Organizace	Získané finance (v tis.EUR)
Vydírání podnikatelů	ETA	5147,9
Majetkově-trestná činnost	ETA	245,3
Obchodní činnost	Herriko Tabernas	3000,0
<i>Veřejné prostředky</i>		
Baskická vláda	Herri Batasuna	669,1
	AEK	5241,5
	Egunkaria	1045,6
	Elkargintza Elkarlanean	2074,3
Obecní úřady	Herri Batasuna	735,4
	AEK	99,9
	Udalbiltza-Kursaal	456,8
Baskický parlament	Herri Batasuna	320,4
Španělský parlament	Herri Batasuna	37,3
Evropská unie	Udalbiltza-Kursaal	2169,9
Ostatní subjekty	AEK	209,3
<i>Veřejné prostředky celkem</i>		13.059,5
Úroky z vkladů u Caja Laboral Popular	Herri Batasuna	211,4
Loterie	AEK	273,9
Ostatní příjmy	Egunkaria	1697,7
<i>CELKEM</i>		23.635,7

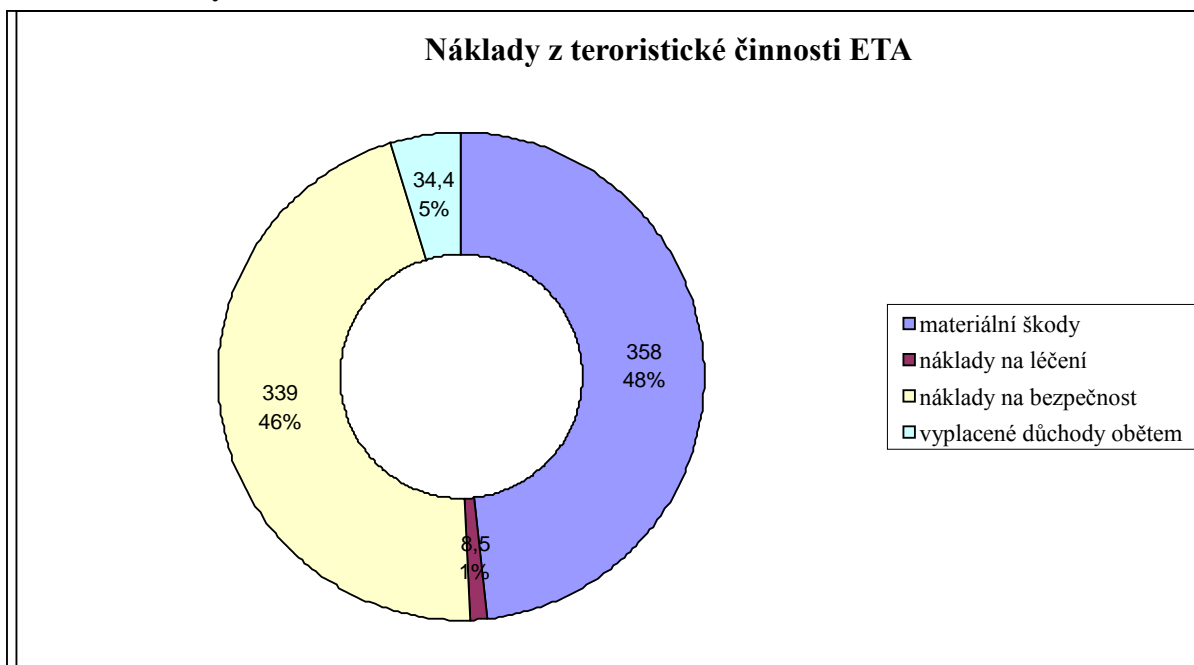
Zdroj: ERŠILOVÁ Gabriela. Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství, str. 34.

Nebylo by správné zaujmout na věc jednostranný pohled a je potřeba také zmínit i náklady, které s sebou činnost ETA přinesla. Profesor Buesa⁶⁶ ve své studii rozdělil negativní dopady terorismu do tří kategorií:

1. Materiální a hmotné škody
2. Nepřímé náklady z útoků
3. Hospodářský dopad na region

Z poznatků, které za období 1993-2002 sledoval, dospěl k závěrům, které hovoří o přibližných 739,9 milionech EUR ročně. V následujícím grafu 10 je patrné rozvrstvení jednotlivých položek.

Graf 10: Náklady z teroristické činnosti

Zdroj: Přednáška profesora Mikela Buesy na Universidad de la Rioja (2006)

Poznámka: částky jsou v milionech EUR

Daleko zajímavější je třetí kategorie. Tento pohled není tak často předmětem analýz odborné veřejnosti, a proto stojí za zmínku jej uvést. Tento makroekonomický dopad na region přináší

⁶⁶ Universidad de la Rioja [online]. 2006 [cit. 2010-11-18]. Conferencia de Mikel Buesa sobre las consecuencias económicas del terrorismo. Dostupné z WWW: <<http://www.unirioja.es/apnoticias/servlet/Noticias?codnot=404&accion=detnot>>.

naprosto nejničivější následky a plnou vahou dopadá právě na baskický lid. Představa nestability regionu, kde je velmi běžné vydírání podnikatelů, bezpečnostní situace je velmi nestabilní a nestálá samozřejmě hraje podstatnou roli v investorském rozhodování. Oblast dříve silně pro-zemědělská, která se velmi obtížně adaptovala na průmyslový přechod byla právě počínáním ETA silně poškozena. Hovoří se dokonce o likvidaci hospodářských investic do průmyslové textilie. Profesor Buesa vykalkuloval, že ve sledovaném období (tedy v letech 1993-2002) došlo ke ztrátám v hodně 830.000 milionů EUR. To představuje více než 20 % HDP.

Právě toto se stalo jedním z bodů, který způsobil drtivý pokles sympatií veřejnosti s činností ETA, protože si uvědomovali, že zápory jejich činnosti začaly silně převyšovat klady, které prakticky neexistovaly. Ústřední vláda baskického regionu se v 90. letech snažila řadou opatření situaci stabilizovat avšak neúspěšně.

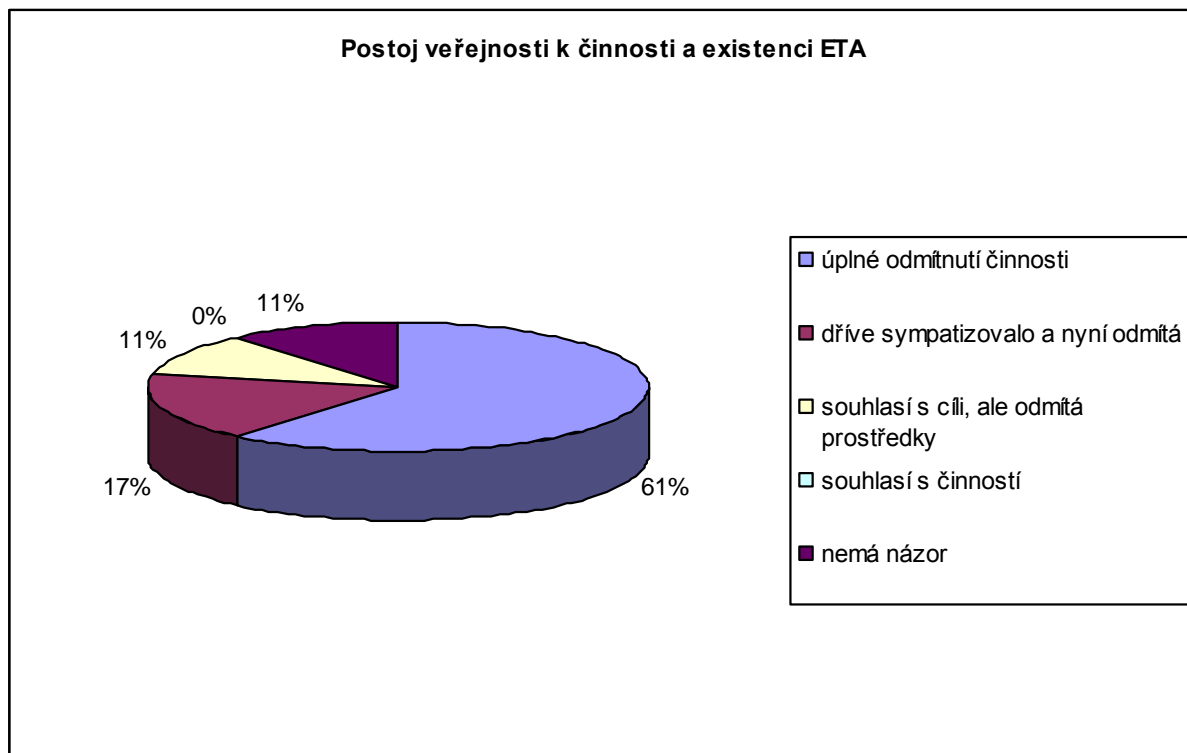
Profesor Buesa ve své přednášce správně podotkl, že očekávané klima investorů je jedním z nejdůležitějších aspektů výběru místa investic. Domnívá se, že tato nestabilní situace v regionu měla za následek odchod až dvou stovek baskických společností do jiných oblastí Španělska. „V roce 2006 bylo v baskickém regionu přibližně tisíc velkých a středních podniků, 40 % z nich již část své výroby přesunuly jinam“ *poznámenal profesor Buesa.*⁶⁷

Celkový postoj baskické veřejnosti, zejména k násilným aktivitám, se rok od roku obrací proti ETA samotné (postoj viz. graf 11). Lidé přestávají ETA podporovat po všech stránkách a přijímají pouze umírněné snahy řešení. Jsou známé skutečnosti, že baskické obyvatelstvo vyjadřuje hojnou účastí ve všech volebních událostech a referendech svou účastnost s polickou situací a podporuje své volené zástupce. Naopak se tvrdě staví proti jakýmkoliv projevům násilí a to i nezřídka kdy formou protestních akcí na veřejnosti. V takovýchto momentech se dost často lze setkat s momenty, kdy se stírají rozdíly mezi baskickým a „nebaskickým“ obyvatelstvem Španělska a všichni společně usilují o stejnou věc.

---

⁶⁷ *Universidad de la Rioja* [online]. 2006 [cit. 2010-11-18]. Conferencia de Mikel Buesa sobre las consecuencias económicas del terrorismo. Dostupné z WWW: <<http://www.unirioja.es/apnoticias/servlet/Noticias?codnot=404&accion=detnot>>.

Graf 11: Postoj veřejnosti k ETA

Zdroj: Vlastní zpracování

3. Komparace teroristických skupin IRA a ETA

V této části mé práce bych nyní srovnal poznatky a údaje týkající se hlavně ekonomických ukazatelů vybraných teroristických organizací IRA a ETA. Nejprve bych představil ukazatele a hlediska, podle kterých budu při mé komparační analýze postupovat a která budu hodnotit. Vybrané prvky se vztahují k předchozím kapitolám – tedy historické předpoklady a odlišnosti vybraných skupin, politicko-demografická situace, zdroje financování a dopady teroristické činnosti na státy, odvětví v jejich ekonomice a ekonomiku jako takovou.

3.1. Historické předpoklady a odlišnosti vybraných skupin

Je nutné připomenout, že IRA (Irish Republican Army) a ETA (Euskadi Ta Askatasuna) nebyly jediné teroristické skupiny působící v Evropě v minulém století. Dalšími z nich byly např. Rudé brigády (Brigate Rosse) a Frakce Rudé armády (RAF). Avšak politické pozadí činností těchto skupin jsou značně odlišná. IRA a ETA se na veřejnosti prezentovaly jako hnutí usilující o vlastní územní nezávislost před „kolonisty“. Zatímco Rudé brigády a frakce Rudé armády usilovaly o politickou změnu systému na území, na kterém působí. Z historického kontextu je boj IRA a ETA záležitostí dlouhodobou a přetrvávající až do dnešní doby.

Pokud se již zaměřím na samotné IRA a ETA, tak je pro začátek potřeba uvést, která hlavní historická období jsou charakteristická pro každou ze skupin. Nejvýraznějším obdobím pro IRA jsou léta 70. a 80., zatímco pro ETA je charakteristické spíše období 80. a 90. Avšak ETA byla ve svých ekonomických činnostech značně aktivní i kolem tisíciletí, naproti tomu IRA již byla v hospodářském útlumu a vystupovala pouze s dílčími akcemi.

Celková časově-historická odlišnost poznamenala obě skupiny sérií rozdílů. Ať už se jednalo o technologickou stránku či informační, tak hlavně v otázkách ekonomických a celkově jejich zdrojů. Pro konkrétní příklad bych uvedl podstatný rozdíl ve vývoji informačních technologií a celkového počítačového pokroku mezi obdobími 70. let a 90., potažmo přelomu století. Nelze říci, které období bylo výhodnější nebo která strana z toho profitovala více, jistě však je, že období byla diametrálně odlišná a obě skupiny se potýkaly s různými problémy. Technologická vyspělost s sebou přináší velké možnosti v „kreativitě podnikání“ a nových možnostech, jak svojí činnost rozšířit, jak velmi rychle reagovat a zároveň být efektivní. Samozřejmě, že to s sebou přináší daleko větší možnosti nejen pro státní složky, které mají

řadu nových nástrojů a postupů v identifikování, předcházení a potírání nelegálních aktivit a snah o ně.

3.2. Politicko-demografické předpoklady

Tato kapitola je velmi zajímavá v naprosté specifičnosti pro obě skupiny. Připomeňme si samotný vývoj na obou územích a celý počátek sporů. IRA působící na území Irského ostrova vystupuje jako bojová síla proti útlaku „britských kolonistů“ na jejich území. Počátku problému se datují až do 16. století, kdy došlo k vpádu vojsk z území současné Velké Británie. Ta zde vystupovala v dominantním mocenském postavení, které vedlo k postupnému vykořisťování původního obyvatelstva, jehož útlak a podrobení pak přispěli až k jeho vytlačení do ústraní.

Naproti tomu ETA, jejíž oblast působnosti je území severního až severovýchodního Španělska s vlivem až do příhraničních oblastí Francie, nikdy nebojovala proti kolonizaci jako Irové. Její úsilí bylo zaměřeno proti regionálnímu potlačování autonomních práv a zvyklostí. ETA neusilovala, tak přímo o odchod cizích vojsk z baskického území. Jejím cílem bylo získat vlastní nezávislost a svrchovanost na území Španělska, tedy navrácení práv a privilegií, které jí byly zcizeny a popřeny v 19. století.

Když shrnu tento pohled do jedné myšlenky, tak Baskové a baskická oblast obecně, nebyla, na rozdíl od Severního Irsku, za dobu své historie nikdy územně samostatná a nezávislá na Španělsku. Tímto postřehem nemíním glorifikovat činnost IRA a hledat zde znaky, které by její činnost ospravedlňovaly. Je nezbytné říci, že tento fakt byl vždy pro IRA přínosný a získala tím mnoho prospěchu a výhod pro svoje úsilí.

Další velkou odlišností na obou územích je demografický problém. To konkrétně v otázce náboženské, kulturní a rasové nesnášlivosti.

Toto byl velký problém spíše v Irsku. Zde bylo původní obyvatelstvo, které bylo katolického vyznání, utlačováno nově příchozími protestanty. Jako takové bylo katolické obyvatelstvo považováno za méněcenné a bylo mu do cesty stavěno velké množství překážek, které ještě více umocňovaly rozdíly a způsobovaly růst nenávisti.

Samotný jev útisku se promítl do všech oblastí života. Byla zde značná propast ve vzdělanosti obou skupin obyvatelstva, taktéž zde byly velké majetkové rozdíly a celková nerovnost v příležitostech ve společenském životě. Jak je známo, tak právě určitá asociálnost nižších

společenských tříd nejčastěji vede k projevům fyzického napadání a řešení problémů silou. Právě z těchto skupin obyvatel se nejčastěji rekrutovali členové teroristických buněk.

Pro IRA to však přinášelo ještě jednu velkou výhodu. Její profilace do podoby „ochránce zájmů a práv katolíků“ si získala drtivou, častokrát až mezinárodní podporu. Prakticky každý katolík ze Severního Irsku v nejtěžších dobách historie viděl v IRA jedinou legitimní moc a vyslovoval jí všemožnou důvěru a podpořenou ať už přímo či nepřímou. Propojení s přistěhovanci v USA osobně považují za unikátní a jinde nevidané. Vše se ale odvíjí od mentality a společenských tradic uznávaných obyvatelstvem. Tato společenská podpora byla pravděpodobně tou největší zbraní IRA ať již v boji, tak v jeho krytí. Je však nutné říci, že podpora IRA postupem času slábla vinou špatně provedených a nedomyšlených akcí. Avšak vedení IRA si včas uvědomilo, že tato podpora je pro ni klíčová a později přišla s politikou public relation, která jí pomáhala vytvářet ideální obraz v očích obyvatel Irsku a i v zahraničí.

Baskové naproti tomu tyto problémy neměli. Španělská vláda se je nesnažila nikterak vyčleňovat ze společnosti a disponovali stejnými právy jako ostatní obyvatelé. Na místo toho se je pokoušela zapojit do veřejného života přes podíly na rozhodovací moci v jejich oblasti regionu, a to převážně formou účasti v samosprávách.

Rozdílné je i veřejné mínění, neboť místní baskické obyvatelstvo nebylo a není tak oddané idejí ETA jako Irové myšlenkám IRA. ETA si proto dost často musela pomáhat přes „uplácení“ a sliby místnímu obyvatelstvu. Často to bylo formou zvýhodňování místní komunity ze státních prostředků na úkor ostatních.

Politické postavení a reprezentace obou skupin již podobné znaky vykazuje. IRA i ETA jsou založeny na nacionalistickém základě. V Irsku byla situace umocněna kulturně-náboženskou myšlenkou svobody. To se mimo jiné promítlo i do samotného veřejného vystupování. ETA se velmi rychle etablovala do „seriózního“ spolku, který je zaštitěn politickou stranou, která jí vytváří velmi dobré krytí. Obzvláště z hlediska pozdního období je tato politická tvář ETA velmi zřetelná. IRA si tuto výhodu v podobě politické záštity uvědomila až v dosti pozdním období jejího nejaktivnějšího období 70. a 80. let.

ETA, resp. Herri Batasuna, na rozdíl od IRA dokázala být politicky aktivní. Prosadila se do mnoha zastupitelstev a snažila se o politické prosazení vlastních zájmů. Zároveň je znám i fakt, že právě státní peníze či peníze určené na státní či územní správu končily v rukou teroristů. Přesto lze považovat politické vystupování ETA jako účelné a efektivní.

IRA a její Sinn Féin se moci jako takové prakticky nikdy nechopily. Ve většině případů se její zastupitelství a účast na participované moci omezila na pouhé blokování hlasování či samotné usnášeníschopnosti. Když už se zúčastnila jednání na politické úrovni, tak se to změnilo pouze v politickou prezentaci sebe samé. Tento postoj se jí však z dlouhodobého hlediska nevyplatil a ve srovnání s ETA jí to značně uškodilo i po ekonomické stránce.

Když se nyní pozastavíme nad ekonomickým dopadem, tak bych upozornil hlavně na jeho demografický vliv. Útlak a i nerovnost příležitostí a podmínek v Irsku vedly ke značnému odlivu inteligence ze země, která nejčastěji odcházela do USA. To s sebou přineslo značné zaostávání regionu a další prohloubení sociální rozdílu mezi obyvateli Severního Irsku a Irské Republiky, Velké Británie a dalších srovnatelných regionů Evropy. Dost o tom napovídá také hospodářská skladba v Severním Irsku, která tam ve vrcholných obdobích přetrvávala – tedy hlavně zemědělství.

Naproti tomu Baskicko, tedy region v němž působila ETA se naopak prezentovala již od středověku za dob Maurů nadprůměrnou úrovní vzdělanosti. Zde je znatelná historická transformace hospodářství z typicky zemědělské oblasti na oblast průmyslovou. Autor přisuzuje tento stav tomu, že Baskicko ve své podstatě nebylo „kolonizováno“ jako Severní Irsko. Ve Španělsku chybí období útlaku spojeného s dopadem na průmysl a na motivaci lidí pracovat a rozvíjet se.

Činnost ETA se zaměřila hlavně na centra Španělska, kde mohla světu prezentovat svoji moc a odhodlání. Nepřevládá zde partizánský styl boje jako v Severním Irsku, kde se IRA snažila vytlačit ze svého území „cizince“ a bránit původní katolickou populaci. ETA naopak se neštítala vydírání místních obyvatel, zejména podnikatele. Pod tíhou vysokých „revolučních daní“ odcházeli a přesouvali své podnikání do jiných oblastí Španělska a tím ekonomicky oslabovali baskický region.

Ještě bych se krátce zmínil k tématu demografie a k otázce disciplíny a lidských vztahů ve zmíněných skupinách. V IRA se praktikoval spíše „sicilský model“ organizační struktury. Tedy vztahový řád znám od sicilské mafie. Hierarchická struktura se vyznačovala úzkým vztahem mezi členy a vedením. Členská základna se vyznačuje velmi silnou vazbou a oddaností k organizaci. Tento pevný svazek přinášel prospěch pro obě strany. IRA nebyla vnitřně rozvrácena zrůdci, kteří by systematicky narušovali organizaci. Naproti tomu členové žili v přesvědčení, že v případě jejich uvěznění či zabití bude o jejich rodiny a blízké dobře postaráno. Vstup do IRA nebyl však náhodný a každý budoucí uchazeč o členství musel projít

„zkušebním obdobím“, ve kterém prokázal svojí oddanost, loajalitu a zápal pro věc. O členy však IRA nikdy neměla nouzi a vykazovala vysokou dlouhověkost členství.

Autor se domnívá, že tento trend postupem času bude upadat. Současná mladá generace, již nepamatuje nejbouřlivější období konfliktu, není zatížena tak silnou averzí k Velké Británii společně se zakořeněným hněvem a tendencemi k radikalismu. Irsko v době před hospodářskou krizí bylo nazýváno „keltský tygr“. Tento název vznikl z přirovnání s „asijskými tygry“, tedy oblastmi v Asii s vysokým hospodářským růstem. K tomu příměru se dostalo právě s růstem vzdělanosti a hlavně rozvojem vědy, konkrétně IT-technologií, v regionu Irského ostrova. To vedlo do jisté míry k přeměně společnosti a jejímu přetvoření životních hodnot.

Pro představení novodobé situace bych uvedl statistiku⁶⁸ důvěryhodnosti policie mezi obyvatelstvem Severního Irsku z roku 2007. V dotazníkovém šetření 67 % z dotázaných respondentů odpovědělo na otázku „Myslíte si, že policie odvádí v kontrole trestné činnosti ve Vaší oblasti dobrou práci?“, že „policie dělá velmi dobře nebo docela dobře práci při kontrole trestné činnosti“ a 1 % dokonce odpovědělo, že odvádí práci „na vyšší než mezinárodní průměr“. Něco takového by bylo dříve naprosto nemyslitelné, neboť vztah veřejnosti Severního Irsku k policii byl naprosto nulový nebo dokonce záporný a nedůvěřivý.

Poněkud odlišná situace vládla v ETA. Baskové vstupovali do organizace velmi mladí, v životní období hledání sebe sama. Později přestávali vnímat smysl násilné cesty a ztrácet víru v tuto organizaci. S přibývajícím věkem chtěli ETA opustit. Vystoupení nebylo vůbec snadné a teroristé se často uchýlovali k akcím na zastrašení těch co se snažili odejít. Nežrádka kdy se objevilo vydírání a někdy to končilo až útoky na rodinu či zabitím samotného člena. Současná společenská nálada ve Španělsku je silně proti-teroristická a staví se k tomu druhu prosazování zájmů negativně.

3.3. Komparace zdrojů financování

V této podkapitole své práce bych se pokusil srovnat jednotlivé finanční zdroje, tak jak byly představeny v předchozích částech práce. Než přistoupím k samotnému porovnávání a vydávání vlastních závěrů chtěl bych upozornit na fakt, že jsem si vědom toho, že ne vždy jsou prezentovaná data ideální do komparace. Proto bych rád hned na začátek upozornil, že abstrahuji od faktoru času, který je odlišný a přináší s sebou různou cenovou hladinu a i

---

⁶⁸ MCCLURE, Lesley, et al. Research into Recent Crime Trends in Northern Ireland. *Ipsos Mori* [online]. 05-2007, ---, [cit. 2011-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.psni.police.uk/crime_research_final.pdf>.

vzájemný kurzový poměr. Pro správné pochopení výkladu je nutné si připomenout, že vrcholná období každé jedné skupiny byly v různých částech 20. století. Nelze jednoznačně říci, zda to či ono období bylo pro terorismus příhodnější a zda komplexní zisky byly vyšší či nižší v porovnání s druhou skupinou. Dále si uvědomuji skutečnost, že obě organizace disponovaly rozdílnou členskou základnou. Pomímám i celou řadu dříve popsanych faktů, které nezpochybnitelně také mají svůj ekonomický význam. Mou snahou není v této kapitole srovnávat přesná empirická data. Nesnažím se o číselné srovnání hodnot, ale o komparaci položkovou a představení zákonitostí k tomu vedoucí a z toho vyplývající.

Obě skupiny mají jednu podstatnou položku příjmů. Na straně IRA to jsou finanční prostředky a výpomoci od zahraničních „přátel“ a emigrantů, resp. NORAID. Naproti tomu ETA se spoléhala na svou spřízněnou politickou stranu Herri Batasuna. Jak je patrné z předchozích analýz, tak tyto položky tvořily nejvýraznější části příjmů. Rozdílností v organizacích se projevila ve vlastní nutnosti finanční výpomoci. IRA byla na rozdíl od ETA existenčně závislá na zahraniční pomoci od svých partnerů – ať už materiálně či finančně. ETA naopak pochopila, že cesta k vybudování silného finančního zázemí není nezbytně nutná formou pomoci zvenčí. Dokázala úspěšně parazitovat na policko-hospodářském prostředí Španělska a později i na EU.

Velmi zajímavý je také aspekt z přivýdělnku za odbornou konzultaci v otázkách výcviku spřátelených teroristických organizací ve světě. IRA měla ve světě vysoký kredit a výcvikem vedeným jejími specialisty byla schopna přinést do rozpočtu značné obnosy. Bylo to spojeno s faktem, že Londýn, resp. Velká Británie, měla po celém světě mnoho nepřátel. Jako například Libye, která veřejně projevovala svoje antipatie k Velké Británii a vystupovala jako přítel IRA a všech dalších organizací, které byly proti ní. ETA takovéto zastání ve světě neměla.

Pokud se detailněji pohlédneme do předchozích kapitol na příjmy ETA, resp. IRA plc, tak zde najdeme několik velmi zajímavých shodných aspektů. Ještě jednou bych upozornil, že pro moji komparaci v této části práce nejsou až zas tak důležité číselné hodnoty a vyjádření faktické shody položek a jejich vzájemný poměr k celkovému objemu. Beru v úvahu, že abstrahuji od rozdílných dob, ze kterých data pochází a nesoustředím se na politické a zeměpisné difference.

Vyjdu z dat zmíněných na straně 31 (IRA plc) a stranách 49-50 (získané zdroje ETA), která obsahují shodně 6 položkových údajů. Z dat je patrná skutečnost, že organizace ETA byla

silně závislá na prostředcích od kulturně-politických organizací (např. Herri Batasuna), jejíž přínos činil zhruba 53 % všech ročních příjmů. Další položka rozpočtu (vydírání) zaujímá 25 % prostředků a zbylé aktivity jsou rozptýleny do 22 % příjmů. IRA proti tomu disponuje širší strukturou. Nejvyšší položku zaujímá vydírání (31 %), doprovázeno „legální“ činností ze stavebnictví (24 %). Na rozdíl od ETA tyto dvě položky přibližně kompenzují právě její nejdominantnější složku. Tento jev je velmi rozpočtově zajímavý. ETA se tím stává velmi citelně až existenčně závislou na této položce. Její výpadek by mohl přinést závažné problémy pro příjmovou stránku.

ETA nabízí další zajímavý názor ve finanční analýze. Z prezentovaných dat na stranách 49-50 z nichž vyplývá, že ETA se na rozdíl od IRA nezaměřovala tolik na majetkově-trestnou činnost. Obecně je známé, že tento způsob příjmu je dosti nevyzpytatelný, neboť míra rizika je značná a výše výnosu nejasná a nejistá. Autor přisuzuje tuto skutečnost tomu, že ETA takovouto činnost příliš nevyhledávala jako důsledek vysoké vzdělanosti a tedy i inteligence členů a celého regionu. ETA spíše vyhledávala cesty, kterými by narušila systém a parazitovala na státních prostředcích. Stát pro ni představoval nepřítele a přiživení sebe na úkor oslabení oponenta mělo jistě i psychologický důsledek. Další možnost, která se nabízí je dle mého názoru ta, že ETA disponovala postupem času stále menší veřejnou podporou. A právě z tohoto titulu nemohla dále podnikat hlubší a častější útoky proti Španělsku. Faktem je, že násilná forma prosazení vlastních zájmů je v Evropě již přežitkem časů minulých. V demokratické společnosti je toto společensky nepřijatelný jev a hledání podpory z řad široké veřejnosti autor považuje za naprosto absurdní.

Pokud se zaměřím na původ peněz, myšleno oblasti odkud pochází, tak i zde lze zachytit zajímavý moment. Dalo by se očekávat, že největší obnosy finančních prostředků pochází z místa působení, tedy Baskicka, resp. Irského ostrova. Je to pochopitelný fakt, protože tato skutečnost vyplývá již ze samotného geografického faktu jakým je například dokonalá znalosti prostředí, mentality obyvatelstva a kultury, avšak neméně podstatnou a častokrát důležitější pomocí jsou finance získané mimo území státu. Když pominu EU jako celek, tak ETA čerpá finanční prostředky mimo území Španělska právě z „Bruselu“ a IRA pak ze zámoří (USA, Kolumbie, Libye, Irán,...). Je zde právě dobře vidět rozdílnost období, v kterých tyto organizace operují a také ve filosofii obou skupin.

ETA si právě vybrala politickou cestu pro své zdroje, protože není žádným tajemstvím, že EU je štedrý zdroj finančních prostředků a jeho legislativa dost často umožňovala a umožňuje průchodnost pro možnost získání peněz. Autor toto považuje za jakousi „daň z demokracie“.

Tedy fakt, že EU podporuje různé formy podnikání a snaží se o rovnováhu v rámci celé Evropy, ať už v úrovni vzdělání, pracovních příležitostí či rozvoje podnikání. ETA se dokázala úspěšně krýt ve všech těchto oblastech a její odhalení či prokázání spojitosti s terorem je více než obtížné.

IRA naopak operovala většinu svého vrcholného období „ve vodách“ jí dobře známých. Soustředila se hlavně na činnost na Irském ostrově a spoléhala na výpomoc ze světa, obzvláště NORAID. Její příjmy ze zahraničí nebyly tak konzistentní jako v případě ETA a hlavně nebyly tak markantní co se týče rozpočtových přínosů. Je však nutné poznamenat, že i přes tento fakt se nejednalo o žádné zanedbatelné částky peněz a bez zahraniční spoluúčasti by byla činnost a samotný provoz organizace značně omezen.

3.4.Dopady na státy a odvětví jejich ekonomiky

Všechny mé předchozí analýzy se zaměřovaly hlavně na samotné organizace a její finanční krytí. Je nutné, ale popsat i druhou stranu mince. Tím je myšleno jaké jsou dopady jejich činnosti na ekonomiku států a jejich oblastí národního hospodářství.

Častokrát byly právě efekty a dopady na ostatní daleko vyšší než jaké přínosy činnost teroristických skupin přinesla. Obecně lze říci, že žádný skutečný prospěch pro širokou veřejnost terorismus nikdy nepřinesl. Jistě se najde mnoho názorů, které budou říkat, že samotné akty násilí a vůbec činnost organizací přináší benefit pro ně samé. Autor nemůže s tímto tvrzením souhlasit, pro něj není přijatelné uznání jakéhokoliv prospěchu, který je vykoupen násilím a velmi často oběťmi na lidských životech.

Oblast financí

Jako první je zmíněn finanční sektor, konkrétně sektor bankovníctví a pojišťovnictví. Charakterizován jako podnikatelský subjekt, který se nikterak na teroristické činnosti nepodílel, a přesto je velmi zainteresován na jeho důsledcích. Tyto finanční instituce získaly díky značným rizikovým předpokladům z oblastí terorismu nemalé finanční prostředky. Je to však oboustranná záležitost, neboť s vysokými pojistnými náklady přichází vysoké finanční plnění ze strany pojišťovny. Takovýto mimořádný rozpočtový náklad měl svůj podíl na rozhodování podnikatelských kruhů. Častokrát se objevily situace, kdy právě finanční náročnost setrvání v regionu Baskicka vedla k přesunu výroby či podnikání do jiné části Španělska. Situace v Severním Irsku byla velmi obdobná a konkrétně Dublin a Belfast byly oblasti, kde bylo velmi obtížné nechat si pojistit živnost či nemovitost za cenově přijatelných podmínek. Pro bližší nastínění rozsahu škod jaké IRA páchala uvedu příkladem bombových

útok v Manchesteru v roce 1993, který přinesl škody přesahující 744 milionů dolarů nebo výbuch z února 1996 v Londýně přinesl ztráty na pojištěném majetku v hodnotě 259 milionů dolarů⁶⁹. Oba tyto akty patří mezi prvních 5 teroristických činů s nejvyššími pojistnými škodami. ETA se prezentovala v letech 1993 – 2002 roční částkou 496,58 milionů EUR za způsobené materiální škody, ztráty na lidských životech a nákladech na zajištění bezpečnosti. Toto číslo odpovídá přibližně 78 % všech přímých nákladů španělské vlády. Ač se to zdá jako velmi vysoké číslo, tak představuje zhruba částku 1,2 % HDP vyprodukovaného na baskickém území⁷⁰. Je nutné říci, že na rozdíl od Irska je ve Španělsku uzákoněna možnost výplaty za škody v důsledku terorismu od pověřené instituce. Stát se podílí na výplatě a nárok na zaplacení pojistky je uzákoněn⁷¹.

Zahraníční obchod a služby

Jakákoliv vnitřní nestabilita státu, ať už vlivem války, nejisté politické vlády či právě teroristického útoku se promítne do jejího vztahu se zahraničím. Obě oblasti mají v tomto ohledu několik odlišných rysů.

Oblast Baskicka byla známá jako problematická pro podnikatelské subjekty. Riziko vydírání, únosu či napadání za účelem získat prostředky pro teroristy byla odstrašující pro místní a zahraniční podnikatele. Není nutné si myslet, že oblasti zasažené terorismem se stávají podnikatelsky uzavřené a že příchod nového podnikatele, potažmo investora je nemožné. Autor se staví k názoru, že příchod investora je stejný jako jinde ve světě. Je zde však nutné výrazně zvýhodnit výnosovou stránku projektu a tím podtrhnout investorovo očekávání. S čím vyšším rizikem podnikatel do oblasti přichází, tím vyšší bude očekávat výnos z investice a tím stabilnější bude jeho setrvání v regionu. Naproti tomu investor, který má očekávání na riziko velmi nízké může region ekonomicky rozkolísat a po nepředvídaném útoku či prvních náznacích problémů může region opustit. Abych situaci přiblížil konkrétními čísly, tak ve Španělsku byl pokles přímých zahraničních investic v období 1976-1991 odhadován ve výši 13,5 %⁷².

V souvislosti se situací ve Velké Británii, potažmo IRA, bych přiblížil dění na investičním a akciovém trhu. Londýn, jakožto středisko evropského obchodu, město s největší evropskou

---

⁶⁹ *Opojištění.cz* [online]. 2010-12-10 [cit. 2011-03-20]. Největší teroristické útoky podle ztrát na pojištěném majetku. Dostupné z WWW: <<http://www.opojisteni.cz/rizika/nejvetsi-teroristicke-utoky-podle-ztrat-na-pojistenem-majetku/>>.

⁷⁰ ERŠILOVÁ Gabriela. *Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství*, str. 88.

⁷¹ ERŠILOVÁ Gabriela. *Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství*, str. 84.

⁷² ERŠILOVÁ Gabriela. *Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství*, str. 84.

burzou bylo velmi náchylné na jakékoliv nestabilní zásahy. V návaznosti na předchozí podkapitulu „Pojišťovnictví“ je nutné říci, že právě terorismus tyto problémy spojuje. Když se lehce vzdám od problematiky IRA a ETA a zaměřím se na samotnou podstatu terorismu, tak je nutné říci, že v novodobých dějinách je dopad finanční trhy naprosto nejzřetelnější. I když se nejedná o dlouhodobý jev a vždy dojde v poměrně krátké době k nápravě, tak v prvním okamžiku útoku je právě burza postižena dosti značně. Příkladem po útocích v USA 11.zář 2001 se do cen akcií na londýnské i na dalších světových burzách začala zavádět riziková premie, která v současnosti je na svém historickém maximu 5,9 %⁷³. Mezi nejnáchylnější odvětví patří akcie leteckých společností, podniků z oboru cestovního ruchu a již zmíněných pojišťoven.

Velmi často se také objevují spekulace, že terorismus je často „investorskou zástěrkou“ a velmi dobrou investiční příležitostí. Právě fakt, že reakce na akciovém trhu přichází velmi záhy a navrácení na předchozí hodnoty je velmi rychlé, nahrává přesvědčení, že teroristé krátce po útoku investují právě do cílových společností. Zisk je prakticky garantován a navíc je velmi rychle k dispozici. Osobně se domnívám, že krátkodobé obchody na burze jsou velmi vhodný nástroj pro praní špinavých peněz. Namátkou bych uvedl pár ilustračních čísel – útok z 7.července 2005 v Londýně přinesl zahajovací hodnotu akcie Lufthansy s poklesem z 10,15 na 9,7 EUR, tedy propad o 4,5 %⁷⁴. Do odpoledních hodin téhož dne však již došlo k navrácení na hodnoty před útoky. Souhrnně se hovoří o pohybu v řádu 5 % zisku za den. Burzy a obecně burzovní systém proto chystají celou řadu preventivních opatření tzv. „terror-free investing“. Ten spočívá v tom, že se kontroluje místo investování a zabraňuje se v investování do společností, které mají aktivity v zemích, které podporují teroristické organizace. Jedná se o společnosti z Kuby, Sýrie, Íránu či Libye. Je velmi obtížné přesně rozpoznat hlavně energetické a těžební společnosti, které mají původ či místo investic velice obtížně definovatelný.

Zmíním ještě jeden příklad zahraniční intervence vlivem na teroristickou činnost. Libyi byla prokázána spoluúčast na teroristických útocích IRA. Jak již bylo uvedeno, tak Libye patřila mezi velmi vlivné a aktivní sponzory IRA, která jí zásobovala jak penězi, tak i materiální pomocí. Právě využití Semtexu z Libye při bombovém útoku, mimo jiné v Harrods (1983) či

---

⁷³ Novinky.cz [online]. 2005-07-08 [cit. 2011-04-12]. Burzy se vzpamatovaly z útoku na Londýn. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/ekonomika/60274-burzy-se-vzpamatovaly-z-utoku-na-londyn.html>>.

⁷⁴ ZÁMEČNÍK, Petr. Desetník: Útok v Londýně - svět se oklepal a jede dál.... *Měsíc.cz* [online]. 2005-07-11, ---, [cit. 2011-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/desetnik-utok-v-londyne-svet-se-oklepal-a-jede-dal/>>.

při útoku na Lockerbie (1989), bylo důvodem vládní intervence britské vlády Gorgona Browna (2010) k odškodnění obětí. K tomu skutečně došlo a libyjská vláda odškodnila pozůstalé obětí souhrnnou částkou 2 miliard liber⁷⁵.

Autor se domnívá, že v dnešním globalizovaném světě je dopad terorismu znatelnější než kdy dříve. IRA svými celosvětovými aktivitami napáchala daleko větší škody a její celosvětový dopad hodnotím jako rozsáhlejší než ETA. I přes tento rozdíl lze konstatovat, že obě organizace spolu významně ovlivnily světovou veřejnost díky společnému cíli v dosažení nezávislosti.

Cestovní ruch

Cestovní ruch je jednou z poskytovaných služeb, která je velmi citlivá terorismu, resp. nestabilitu v regionu. Avšak zde se nabízí celá řada specifik a paradoxů. Když se řekne Španělsko, tak každý se představí pláže podél Středozemního moře plné turistů prakticky po celý rok a obzvláště pak v letní sezóně. Baskicko se ale rozkládá na severu a severovýchodě Pyrenejského poloostrova. Tedy v oblasti mimo hlavní turistické dění, a proto se dá přepokládat, že terorismus zde neměl žádný dopad na tuto oblast služeb. Ani Irský ostrov nepatří k turisticky nejlákavějším oblastem Evropy. Přesto bych si dovilil vyslovit názor a polemizovat o tom, zda právě přítomnost terorismu a obavy z něj neměly dopad na potlačení rozvoje cestovního ruchu.

Tento názor bych se pokusil nejprve prezentovat na Severním Irsku, potažmo Irském ostrově. Je znám fakt, že v letech 1999-2000 došlo v rámci Velké Británie a Irského ostrova k vydání několika programů⁷⁶, které měly za úkol pozvednou turistický ruch⁷⁷. Je nasnadě se domnívat, že jistý vliv, zde má i fakt, že období 1998-2000 bylo léty jednání o ukončení konfliktu. V následující tabulce 8 je představena situace o počtu návštěv v Severním Irsku za historická období.

---

⁷⁵ DOUGHTY, Steve. IRA victims killed with Libyan semtex to get £2bn in compensation from Colonel Gaddafi. *Mail Online* [online]. 2010-06-13, ---, [cit. 2011-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.dailymail.co.uk/news/worldnews/article-1286302/Colonel-Gaddafi-pay-2bn-compensation-IRA-victims-killed-semtex.html>>.

⁷⁶ Za klíčový dokument v VB je považován dokument Tommorow's Turism z roku 1999 (později aktualizován v roce 2004 pod názvem Tommorow's Turism Today) a dále Národní rozvojový plán v Irsku, který počítal se spoluprací se Severním Irskem

⁷⁷ HOLEŠINSKÁ, Andrea. *Politika cestovní ruchu* [online]. Brno : ---, 2005. 43 s. Studijní materiál. Masarykova Univerzita v Brně. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/do/1456/soubory/katedry/kres/3910085/MSMT_PNCR.pdf>.

Tabulka 8: Návštěvnost v Severním Irsku

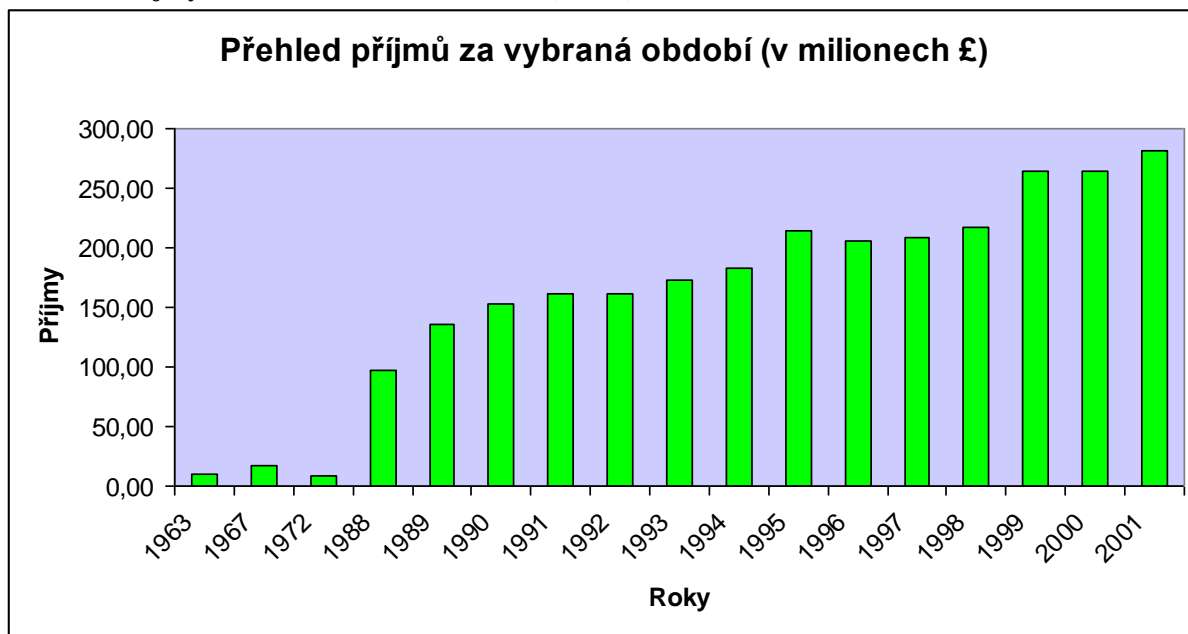
Počty návštěvníků v Severním Irsku (Návštěvy), počet strávených nocí (Noci) a příjem (v £ millionech) za roky 1963, 1967, 1972 a 1988 až 2001			
Roky	Návštěvy	Noci	Příjem
1963	704,600	7,670,900	10.14
1967	108,000	8,679,400	16.94
1972	435,000	3,499,400	8.64
1988	930,400	6,673,900	97.00
1989	1,090,600	6,636,400	136.31
1990	1,152,800	7,091,000	153.09
1991	1,186,100	7,160,000	162.00
1992	1,254,500	7,466,600	161.67
1993	1,262,000	7,794,000	173.00
1994	1,293,900	7,804,000	183.00
1995	1,557,000	8,500,000	214.00
1996	1,436,000	7,700,000	206.00
1997	1,415,000	7,500,000	208.00
1998	1,477,000	7,835,000	217.00
1999	1,655,000	8,768,000	265.00
2000	1,672,000	8,693,000	265.00
2001	1,676,000	8,692,000	282.00

Zdroj: Vlastní zpracování

Z ní je patrné období, kdy se Severní Irsko zmítalo v konfliktu. Uvedu rok 1967, kdy se teprve začínaly objevovat první konflikty, je z tabulky zřejmé, že byla historicky nejnižší návštěvnost Severního Irsku. Dále z tohoto roku vyplývá, že se jednalo hlavně o dlouhodobější cesty, tedy lze usuzovat, že se nejednalo o turistiku, protože průměrná délka pobytu se pohybovala okolo 80 dní. Dalším velmi zajímavým obdobím je rok 1972, spojen s událostmi kolem lednové „Krvavé neděle“, kdy naopak počet příjezdů do země byl vzhledem k roku 1967 mnohonásobně vyšší, avšak doba pobytu byla velmi krátká – už jen 8 dní. To je podle mého názoru jasný signál o tom, že politicky nestabilní oblasti nelákají zahraniční občany a už vůbec ne za turistikou. I tzv. „business“ cestování považují za velmi obtížné a sporadické.

Graf 12 znázorňuje příjmy z návštěv v zemi v jednotlivých letech.

Graf 12: Příjmy z návštěvnosti v letech 1963, 1967, 1972 a 1988-2001

Zdroj: MCKENNA, Fionnuala ; LYNN, Brendan. Background Information on Northern Ireland Society - Tourism [online]. --- [cit. 2011-04-17]. CAIN web service. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/ni/tourism.htm#ni-tou-01c>>.

Situace v Baskicku byla následující (viz. tabulka 9).

Tabulka 9: Přehled turistické atraktivnosti Baskicka v letech 1999, 2005, 2010

Oblast	Hostů	Přespání				Průměrné Setrvání	
Rok 1999	Celkem	Návštěvníci ze Španělska	Návštěvníci ze zahraničí	Celkem	Návštěvníci ze Španělska	Návštěvníci ze zahraničí	
TOTAL	58 588 944	31 789 684	26 799 260	230 539 639	81 503 642,00	149 035 995,00	3,93
País Vasco (Baskicko)	1 527 154	1 094 861	432 293	2 891 372	2 099 190,00	792 182,00	1,89
Álava	259 719	203 922	55 797	498 312	399 565,00	98 747,00	1,92
Guipúzcoa	713 700	498 307	215 393	1 372 110	986 328,00	385 782,00	1,92
Vizcaya	553 732	392 631	161 101	1 020 944	713 296,00	307 648,00	1,84

Oblast	Hostů	Přespání				Průměrné Setrvání	
Rok 2005	Celkem	Návštěvníci ze Španělska	Návštěvníci ze zahraničí	Celkem	Návštěvníci ze Španělska	Návštěvníci ze zahraničí	
TOTAL	70 629 025	41 600 339	29 028 686	245 637 159	106 875 321	138 761 838	3,48
País Vasco (Baskicko)	1 853 689	1 304 040	549 649	3 574 740	2 488 141	1 086 599	1,93
Álava	294 357	232 496	61 861	566 436	445 051	121 385	1,92
Guipúzcoa	767 667	521 829	245 838	1 537 828	1 058 834	478 994	2,00
Vizcaya	791 665	549 715	241 950	1 470 475	984 258	486 217	1,86

Oblast	Hostů	Přespání				Průměrné Setrvání	
Rok 2010	Celkem	Návštěvníci ze Španělska	Návštěvníci ze zahraničí	Celkem	Návštěvníci ze Španělska	Návštěvníci ze zahraničí	
TOTAL	82 160 955	46 348 207	35 812 748	268 021 037	113 338 865	154 682 172	3,26
País Vasco (Baskicko)	2 241 537	1 497 338	744 199	4 184 217	2 807 791	1 376 426	1,87
Álava	334 761	242 675	92 086	599 369	442 315	157 054	1,79
Guipúzcoa	900 471	574 945	325 526	1 746 880	1 144 833	602 047	1,94
Vizcaya	1 006 307	679 719	326 588	1 837 966	1 220 643	617 323	1,83

Zdroj: *Instituto Nacional de Estadística* [online]. --- [cit. 2011-04-06]. INEbase / Services / Hotel Industry and Tourism. Dostupné z WWW: <<http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=%2Ft11%2Ft162eoh&file=inebase&L=1>>.

Z těchto dat se jeví patrný závěr. Baskicko nikdy nepatřilo mezi vyhledávané turistické oblasti a vývoj v posledních 10 letech ani nijak nenasvědčuje tomu, že by zde byly snahy to jakkoliv změnit. Stále je to vyhledávanější oblastí z pohledu domácích (španělských) turistů než zahraničních. Napovídá tomu i průměrná délka pobytu, která za posledních 10 let nepřekročila 2 dny pobytu, při národním průměru zhruba 4 dny.

V porovnání s Irským programem rozvoje není znám španělský ekvivalent. Z dostupných informací se zde jeví fakt, že španělská vláda podporuje rozvoj cestovního ruchu v jiných částech země.

3.5. Makroekonomický dopad terorismu

Existuje celá řada studií, které se zabývají dopady krize (v kontextu) na aktivity teroristických skupin. Například v publikaci „*Terrorism from Within: An Economic Model of Terrorism*“ od S.B. Blomberga⁷⁸. Ten společně se spoluautory přichází s tvrzením, že existuje vazba mezi hospodářským cyklem a terorismem, kdy recesi prohlubuje či zapříčiňuje vznik terorismu. Nabízí se úvaha, že tento pohled je do značné míry silně individualistický a nelze jej aplikovat v souvislosti terorismu jako celosvětového jevu.

Konkrétně analyzované teroristické organizace dle mínění autora nenaplnují výše uvedené tvrzení, protože se rozhodně nejedná o příčiny vedoucí ke zvýšení aktivity. Jak je známo IRA i ETA bojují za vlastní národnostní, územní integritu a nezávislost. Snažit se hledat souvislost mezi růstem aktivit teroristů a jednotlivými fázemi hospodářského cyklu autor považuje za pouze názorový důvod pro stupňování násilí či zapříčinění dalších akcí. To je ale pořád v rovině pouhých dohadů a domněnek, že samotný hospodářský cyklus v Baskicku a ani v Severním Irsku, nevede k prohloubení či vzniku terorismu.

Na druhou stranu není pochyb o tom, že světová hospodářská krize výrazněji ovlivní území, které je jistým způsobem „hospodářsky zranitelné“.

Závěrem lze vliv krize tedy shrnout takto:

- ANO, světová hospodářská krize může nesporně výrazněji dopadnout na postižené terorem a přinese s sebou silnější dopad na společnost na tomto území. Tento fakt je nepopíratelný například v méně rozvinutých ekonomikách a společnostech (určité oblast Afriky, Blízkého Východu), kde občanská nespokojenost často přerůstá v násilnosti a dosti často právě vlivem hospodářského úpadku.
- NE, tento jev, silnějších a výraznějších aktivit terorismu vlivem recese, autor nepřisuzuje žádné z teroristických organizací jako je IRA a ETA. Mohou se nečíslně objevit akce „ve jménu krize“, avšak samotná problematika konfliktu je v něčem jiném. Právě proběhlá světová hospodářská krize může být jasným příkladem toho, že k žádnému zvýšení aktivit nedochází.

Pokud bych měl shrnout mé poznatky do uceleného závěru, pak bych je prezentoval v závěrečné tabulce 10.

---

⁷⁸ Terrorism From Within: An Economic Model of Terrorism. *EconPapers* [online]. 2002, 8, [cit. 2010-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://econpapers.repec.org/paper/clmclmeco/2002-14.htm>>.

Tabulka 10: Závěrečné shrnutí dat IRA a ETA

	<u>IRA</u>	<u>ETA</u>
Nejaktivnější období:	60.-70-léta 20.století	80.-90-léta 20.století
Členská základna (odhad autora):	40.000	28.000
Přibližný počet obětí:	3600	800
Nejvyšší položka zdrojů:	Podpora ze zahraničí	Politicko-kulturní podpora
Nejvýznamnější formy peněz:	Vlastní aktivita a sponzoring	Vlastní aktivita a zneužívání veřejných prostředků
Původ peněz:	Evropský kontinent, zámoří	Evropský kontinent
Struktura příjmů:	Širší vymezení Na území celého Irského ostrova, Velké Británie a západní Evropa	Užší vymezení Na území Baskicka a Španělska
Aktivity:		
Cíle útoků:	Protestanté a Velká Británie	Španělsko Španělské peseto (do roku 2001)
Měna:	Britská libra	Euro (od roku 2002)
Vliv činnosti:	Mezinárodní	Lokální
Současný stav:	Příměří od roku 1998, částečné odzbrojení	Trvalé příměří všeobecného charakteru (vyhlášeno 5.9.2010)

Zdroj: Vlastní zpracování

Závěr

Závěrem práce bych se pokusil zhodnotit svou práci. Ekonomické zázemí terorismu je velmi různorodé. Do jisté míry je to dáno neustálým sblížením světa a všudypřítomnou globalizací společnosti. Je tedy nezbytné počítat s tím, že blízkost s sebou přináší nejen pozitivní ve vzájemném obohacování novými zkušenostmi a poznatky ve vědě a výzkumu a vzájemné pomoci, ale zároveň také je zde hrozba sdílení rizik, nebezpečí a jejich důsledků. Právě takovýmto problémem je bezesporu terorismus. Je nutné mu čelit společně a vytvářet takové podmínky, aby nebyl schopný rozvíjet své aktivity a úspěšně na společnosti parazitovat.

Domnívám se, že je nezbytné zmínit ještě jeden faktický problém. Jak jsem již konstatoval, tak demokracie jako celek dává takovýmto skupinám šanci profitovat na společensky rovnocenném přístupu. Nejen v Evropě, ale i po celém světě existuje celá řada, dovolím si říci, „zájmových skupin“, které podobně jako teroristé usilují o přístup k veřejným penězům. Ať už se jedná o zločinecké, extrémistické či náboženské organizace, které nejsou charakterizovány stejnými znaky jako teroristické, avšak jsou jim velmi blízké. Tyto skupiny považuji za společensky stejně nebezpečné a míra jejich vlivu bývá často daleko větší a rozsáhlejší než u ryze teroristických. V těchto uskupeních vidím mnohonásobně vyšší riziko pro Českou republiku než přímý teroristický útok. Myslím, že je nutné přistupovat k těmto skupinám úplně stejně jako k terorismu. Lze namítnout, že zde je společenská nebezpečnost nižší, protože k násilným útokům proti obyvatelstvu dochází jen velmi zřídka. Avšak z pohledu ekonomického, tedy dopadů na společné hospodářství formou obcházení zákonů, zneužívání finančních prostředků, které původně měly být použity na jinou pro veřejnost užitečnou činnost, zde nevidím rozdíl.

Osobně považuji jakoukoliv formu násilí, ať už v rozličné podobě, přesvědčení a důvodu, za naprosto nepřijatelnou. Proto zastávám názor a pevně stojím za tvrdým a nekompromisním potíráním jen náznaků takového druhu aktivit a snah. Velmi dobře si uvědomuji, že v dnešní době není vůbec snadné rozeznat co je a co není aktivitou zakrývající terorismus či jinou formu nelegální činnosti. Moderní svět nabízí velké množství variant, hlavně prostřednictvím moderních technologií jako internet, jak cesty a prostředky maskovat. Stejnou výhodou avšak disponuje i strana dohlížející na dodržování zákona. Je tedy jen na vůli a postoji veřejnosti k problematice a také na nastavení mantinelů toho co umožnit a co tvrdě potříit.

Závěrem bych poznamenal, že hlavní cíl práce byl dosažen.

Seznam literatury

Tištěná publikace:

- [1] BISHOP, P.; MALLIE, E. *The Provisional IRA*. Londýn : Corgi Books, 1988.
- [2] BRZYBOHATÝ Marián. *Terorismus I*. 1. Praha: Police History, 1999. 141 s. ISBN: 80-902670-1-7.
- [3] BRZYBOHATÝ Marián. *Terorismus II*. 1. Praha: Police History, 1999. 197 s. ISBN: 80-902670-4-1.
- [4] CORTE IBÁNEZ Luis de la. *Logika terorismu*. 1. Praha: Academia, 2009. 322 s. ISBN: 978-80-200-1724-6.
- [5] ERŠILOVÁ Gabriela. *Hodnocení dopadů činnosti teroristické skupiny ETA na baskické hospodářství*. (Diplomová práce) Brno: Masarykova univerzita, 2009. 109 stran.
- [6] FRANK Jan. *Konflikt v Severním Irsku*. 1. Praha: Triton, 2006. 222 s. ISBN: 80-7254-735-6.
- [7] HOGAN, C. L. *Armed Struggle: A Comparative Study of the IRA and ETA*. (Diplomová práce) Brno: Masarykova univerzita, 2009. 104 stran.
- [8] HOLEŠINSKÁ, Andrea. *Politika cestovní ruchu* [online]. Brno : ---, 2005. 43 s. Studijní materiál. Masarykova Univerzita v Brně. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/do/1456/soubory/katedry/kres/3910085/MSMT_PNCR.pdf>.
- [9] PARKMAN Tim, PEELING Gill. *Countering terrorist finance: A Training Handbook for Financial Services*, Ashgate Pub Co., 2007. 220 s. ISBN: 978-0566087257
- [10] MAREŠ Miroslav. *Terorismus v ČR*. 1. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN: 80-903333-8-9.
- [11] NAPOLEONI Loretta. *Teror s.r.o.* 1. Praha: Metafora, 2005. 518 s. ISBN: 978-80-7359-107-6.
- [12] STRMISKA Maxmilián. *Terorismus a demokracie*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2001. 103 s. ISBN: 80-210-2755-X.
- [13] TUPMAN, W.A. *Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern*. *Journal of Money Laundering Control*. 1998-04, 1, 4, s. 303-311.
- [14] TŮMA Petr, HURNÍK Zdeněk. *Encyklopedie Světový terorismus*. 1. Praha: Svojtka & Co., 2001. 536 s. ISBN: 80-7237-340-4.
- [15] WAISOVÁ Šarka. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2005. 206 s. ISBN: 80-7178-390-0.

Elektronické zdroje:

- [16] *Bank of England* [online]. 2011 [cit. 2011-04-13]. End year Spot exchange rate. Dostupné z WWW: <<http://www.bankofengland.co.uk/mfsd/iadb/fromshowcolumns.asp?Travel=NIxIRxSUx&FromSeries=1&ToSeries=50&DAT=RNG&FD=1&FM=Jan&FY=1963&TD=3&TM=Mar&TY=2011&VFD=Y&html.x=21&html.y=19&CSVF=TT&C=630&Filter=N>>.
- [17] BUESA, Mikel Batasuna y la economía del terrorismo. In *Papeles de Ermua* [online], 2007 [cit. 2010-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.papelesdeermua.com/html/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=270&mode=thread&order=0&thold=0>>.
- [18] *CAIN* [online]. 1985 [cit. 2010-09-29]. Anglo-Irish Agreement. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/events/aia/aiadoc.htm>>.
- [19] DOUGHTY, Steve. IRA victims killed with Libyan semtex to get £2bn in compensation from Colonel Gaddafi. *Mail Online* [online]. 2010-06-13, ---, [cit. 2011-03-28]. Dostupný z WWW: <http://www.dailymail.co.uk/news/worldnews/article-1286302/Colonel-Gaddafi-pay-2bn-compensation-IRA-victims-killed-semtex.html>.
- [20] *Eumed.net* [online]. 2007 [cit. 2010-11-13]. Consecuencias económicas del terrorismo nacionalista en el País Vasco. Dostupné z WWW: <<http://www.eumed.net/rev/tepys/02/mb.htm>>.
- [21] *Government of Ireland Act 1920* [online]. 2.12.1999 [cit. 2010-10-22]. The UK Status Law Database. Dostupné z WWW: <<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?activeTextDocId=1073884&versionNumber=1>>.
- [22] *Guardian.co.uk* [online]. 2010-12-12 [cit. 2011-04-13]. US embassy cables: IRA used 'respectable businessmen' during Irish boom to buy properties in London and Spain. Dostupné z WWW: <<http://www.guardian.co.uk/world/us-embassy-cables-documents/37460>>.
- [23] KOUŘIL, Jan. *Koaliční vládnutí v Baskicku (1980-2001)* [online]. E-polis.cz, 11. květen 2009. [cit. 2. listopad 2010]. Dostupné na: <<http://www.e-polis.cz/print.php?id=378>>. ISSN 1801-1438.
- [24] *IDnes.cz* [online]. 200-02-16 [cit. 2011-04-17]. Anglie roztrhala mírovou dohodu, říká Adams. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/anglie-roztrhala-mirovou-dohodu-rika-adams-f2y-/zahranicni.asp?c=A000216131205zahranicni_itu>.
- [25] *Instituto Nacional de Estadística* [online]. [cit. 2011-04-06]. INEbase / Services / Hotel Industry and Tourism. Dostupné z WWW: <<http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=%2Ft11%2Fe162eoh&file=inebase&L=1>>.
- [26] LISTER, David; O'NEILL, Sean. IRA plc turns from terror into biggest crime gang in Europe. *The Sunday Times* [online]. 2005-02-25, [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/article518611.ece>>.

- [27] MCCATHY, Justine. It's The IRA plc. *Independent.ie* [online]. 2005-02-26, ---, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/unsorted/features/its-the-ira-plc-276073.html>>.
- [28] MCCLURE, Lesley, et al. Research into Recent Crime Trends in Northern Ireland. *Ipsos Mori* [online]. 05-2007, [cit. 2011-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.psnl.police.uk/crime_research_final.pdf>.
- [29] MCKENNA, Fionnuala ; LYNN, Brendan. *Background Information on Northern Ireland Society - Tourism* [online]. [cit. 2011-04-17]. CAIN web service. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/ni/tourism.htm#ni-tou-01c>>.
- [30] MURRAY, Alan. IRA finds a safe haven for its funds. *Independent.ie* [online]. 2005-04-24, [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.independent.ie/national-news/ira-finds-a-safe-haven-for-its-funds-467139.html>>.
- [31] *Novinky.cz* [online]. 2005-07-08 [cit. 2011-04-12]. Burzy se vzpamatovaly z útoku na Londýn. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/ekonomika/60274-burzy-se-vzpamatovaly-z-utoku-na-londyn.html>>.
- [32] *Opojištění.cz* [online]. 2010-12-10 [cit. 2011-03-20]. Největší teroristické útoky podle ztrát na pojištěném majetku. Dostupné z WWW: <<http://www.opojisteni.cz/rizika/nejvetsi-teroristicke-utoky-podle-ztrat-na-pojistenem-majetku/>>.
- [33] Profile: Batasuna. *BBC News* [online]. 27.8.2002, [cit. 2010-11-03]. Dostupný z WWW: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/2211696.stm>>.
- [34] *SF Sinn Féin* [online]. 2010 [cit. 2010-10-22]. Towards a Lasting Peace in Ireland. Dostupné z WWW: <<http://www.sinnfein.ie/contents/15212>>.
- [35] Smlouva z Loyola. *Iceta* [online]. [cit. 2010-11-06]. Dostupný z WWW: <<http://iceta.org/loyola.pdf>>.
- [36] SUTTON, Malcolm. *An index of Deaths from the Conflict in Ireland* [online]. 1996, 2011-02-14 [cit. 2011-03-06]. CAIN web service. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/sutton/tables/index.html>>.
- [37] Terrorism From Within: An Economic Model of Terrorism. *EconPapers* [online]. 2002, 8, [cit. 2010-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://econpapers.repec.org/paper/clmclmeco/2002-14.htm>>.
- [38] TUPMAN, W.A. Where has all the money gone? : The IRA as a profit-making concern. In *Journal of Money Laundering Control*. 1. [s.l.] : MCB UP Ltd, 1998. s. 303-311. Dostupné z WWW: <people.exeter.ac.uk/watupman/tandoc/Audrey.doc>. vol. 4.
- [39] *Universidad de la Rioja* [online]. 2006 [cit. 2010-11-11]. Conferencia de Mikel Buesa sobre las consecuencias económicas terrorismo. Dostupné z WWW: <<http://www.unirioja.es/apnoticias/servlet/Noticias?codnot=404&accion=detnot>>.

[40] ZÁMEČNÍK, Petr. Desetník: Útok v Londýně - svět se oklepal a jede dál.... *Měšec.cz* [online]. 2005-07-11, [cit. 2011-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/desetnik-utok-v-londyne-svet-se-oklepal-a-jede-dal/>>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Oblast Ulster na Irském ostrově.....	16
Obrázek 2: Provincie Basicka.....	40

Seznam tabulek

Tabulka 1: Dělení politického terorismu v závislosti aktérů a selektorů.....	12
Tabulka 2: Mírový proces a události z konce 20. století	27
Tabulka 3: Příjmová stránka IRA plc	32
Tabulka 4: Výdajová stránka IRA plc.....	33
Tabulka 5: Přehled obětí v letech 1976-1980	43
Tabulka 6: Přehled vyhlášených průměrů ETA v období 1981 - 2010.....	45
Tabulka 7: Finanční prostředky z let 1993-2002	52
Tabulka 8: Návštěvnost v Severním Irsku	67
Tabulka 9: Přehled turistické atraktivnosti Baskicka v letech 1999, 2005, 2010.....	69
Tabulka 10: Závěrečné shrnutí dat IRA a ETA.....	71

Seznam grafů

Graf 1: Skladba obětí podle náboženského vyznání.....	18
Graf 2: Vývoj obětí podle roku konfliktu	28
Graf 3: Skladba obětí podle náboženského vyznání.....	29
Graf 4: Místa dopadu konfliktu v Severním Irsku.....	30
Graf 5: Procentuální znázornění příjmové stránky.....	32
Graf 6: Procentuální znázornění výdajové stránky.....	33
Graf 7: Prostředky od zahraničních poboček	36
Graf 10: Náklady z teroristické činnosti.....	53
Graf 11: Postoj veřejnosti k ETA.....	55
Graf 12: Příjmy z návštěvnosti v letech 1963, 1967, 1972 a 1988-2001	68

Seznam zkratek

BR – Rudé brigády

ETA – Euskadi Ta Askatasuna – Baskicko a jeho svoboda

ETA-M – ETA-militar

ETA-PM – ETA-político-militar

FARC – Fuerzas Armadas Revolucionarias de Columbia – Kolumbijská revoluční lidová armáda

GAL – Grupos Antiterroristas de Liberación – Protiteroristické osvobozovací skupiny

HB – Herri Batasuna

IRA – Óglaigh na hÉireann – Irská republikánská armáda

IRA plc – IRA public limited company – IRA společnost s ručením omezeným

NORAIID – Irish Northern Aid Committee

OIRA – Oficiální irská republikánská armáda

PIRA – Prozatímní irská republikánská armáda

PNV - Euzko Alderdi Jeltzalea – Baskická nacionalistická strana

RAF – frakce Rudé armády

RUC – Royal Ulster Constabulary

SDLP – Páirtí Sóisialta Daonlathach Lucht Oibre – Sociálně demokratická strana práce

UDA – Ulster Defence Association – Ulsterští bojovníci za svobodu

Seznam příloh

Příloha 1 - Směnný poměr kurzů LSER a LSPS – zdroj Bank of England..... 79

Přílohy

End year Spot		
	End year Spot	exchange rate,
	exchange rate,	Spanish Peseta into
	Sterling into Euro	Sterling
	XUALSER	XUALSPS
31 Dec 1975	0,6108	120,8195
31 Dec 1976	0,7151	116,2534
31 Dec 1977	0,672	155,3026
31 Dec 1978	0,7083	142,9721
31 Dec 1979	0,6778	147,1393
31 Dec 1980	0,555	189,4942
31 Dec 1981	0,578	183,9338
31 Dec 1982	0,6032	203,158
31 Dec 1983	0,5665	226,9476
31 Dec 1984	0,6143	200,8551
31 Dec 1985	0,6158	221,5952
31 Dec 1986	0,7401	193,9196
31 Dec 1987	0,7021	202,4751
31 Dec 1988	0,6513	204,8464
31 Dec 1989	0,7611	176,73
31 Dec 1990	0,7208	184,6531
31 Dec 1991	0,7312	181,0832
31 Dec 1992	0,8164	173,922
31 Dec 1993	0,7607	211,1323
31 Dec 1994	0,7963	205,9352
31 Dec 1995	0,8637	187,9671
31 Dec 1996	0,7428	222,4915
31 Dec 1997	0,663	250,4147
31 Dec 1998	0,7053	235,8887
31 Dec 1999	0,6218	267,5641
31 Dec 2000	0,6274	265,1831
31 Dec 2001	0,6117	272,0087
31 Dec 2002	0,6518	n/a
31 Dec 2003	0,7044	n/a
31 Dec 2004	0,7078	n/a
31 Dec 2005	0,6872	n/a
31 Dec 2006	0,6738	n/a
31 Dec 2007	0,7343	n/a
31 Dec 2008	0,967	n/a
31 Dec 2009	0,8885	n/a
31 Dec 2010	0,8569	n/a

Příloha 1 - Směnný poměr kurzů LSER a LSPS – zdroj Bank of England